

TIETÄJÄ 1910

Toimittajalta
(*Pekka Ervast*)

Tammikuu, s. 1-6

Teille, jotka luette nämä rivit, toivotan sisältörikasta ja kaikin puolin menestyksellistä uutta vuotta. Saavuttakoon jokainen mitä hän sydämensä sisimmässä on toivonut, nähköön Jumalallisen Viisauden valon se, joka totuutta on etsinyt, tulkoon rakastetuksi ja hyvänä pidetyksi se, joka sielussaan on rakkautta kaihonnut. Minun toivomukseni lentää Tietäjän mukana ympäri maailmaa. Luokoon se rohkeutta ja iloista varmuutta Teidän kaikkien mieliinne nyt, kun ihmiskunta suurin askelin lähenee uutta aikaa.

Lukijat ja ystävät, seuratkaa nyt aikaanne ja tarkastakaa sen enteitä. Tutkikaa Teosofisen Seuran presidentin merkillisiä ennustuksia lähimmän tulevaisuuden suhteen kirjasta „Uuden ajan aamunkoitteessa”, joka juuri on ilmestynyt Teosofisen Kustannusliikkeen kustannuksella (hinta 1:25, sid. 2:25). Älköön yksikään teosofismielinen ihminen enää vaeltako pimeydessä, vaan oppikoon selvästi näkemään mitä teosofinen liike on, mitä se vaikuttaa ja mitä se tarkoittaa – „oppikoon lukemaan historiansa”, kuten H. P. Blavatsky sanoi.

Teosofinen liikkeemme Suomessa suomen kielellä alkoi v. 1901. Silloin ilmestyi „Uusi Aika” lehti ja „Valoa kohti” kirja, silloin V. Palomaa alkoi luennoida. V. 1903 rupesi Teosofinen Kustannusliike säännöllisesti toimimaan, julkaisten kirjan toisensa perästä. V. 1905 syntyi teosofinen aikakauskirjamme ja v. 1907 lopussa Teosofinen Seura.

Tämä vuosi (1910) on siis teosofisen liikkeen kymmenes, Kustannusliikkeen kahdeksas, Tietäjän kuudes ja T. S:n kolmas. Seitsemän vuotta muodostaa yhden jakson „prinsippejä” silmälläpitäen ja ulkonaisen eli luonnollisen kehityksen kannalta katsoen Suomen teosofinen liike nyt astuu toisen jaksonsa (Teosofisen Seuran) kolmanteen eli elinvoima-vuoteen. Kustannusliike alottaa puolestaan uutta jaksoa, hankkien itselleen aivan kuin uuden fyysillisen muodon „Salaisen Opin” merkissä. Tietäjä taas kuudentena ikävuotenaan kohottakoon korkealle buddhin totuudennäkemyksen ja veljesrakkauden kullanhöhteistä lippua!

Sisäiseltä eli salaiselta näkökannalta järjestys on päinvastainen ja sen mukaan Teosofisen Seuran tulee tänä vuonna kehittää älyllistä itsetietoisuuttaan, Kustannusliikkeen tulee ottaa uusi rohkea askel, ryhtyen kustantamaan enemmän suorastaan salatieteellistä kirjallisuutta kuin tähän saakka, ja Tietäjän puolestaan tulee pyrkiä herättämään enemmän huomiota ja joutua paremmin tunnetuksi maailmassa. Sanalla sanoen meidän liikkeemme kaikkine olemuspuolineen täytyisi tänä vuonna saavuttaa siksi vakava jalansija ja siksi pysyvä paikka kansamme tietoisuudessa, että ensi ja seuraavat vuodet meillä Suomessakin tulisivat niin siunausta tuottaviksi kuin niiden on määrä tulla. Ottakaamme jokainen kohdaltamme osaa tähän työhön teosofisten aatteiden puolesta!

*

Entä Tietäjän ohjelma? Niin, minä soisin, että jokainen numero toisi mukanaan kultaisen ja ruusunhohteisen auran. Soisin, että lukijan sisäinen silmä aukenisi, niin että hän näkisi Elämän ihaniin maailmoihin, näkisi teosofisten oppien totuuden ja salatieteellisten tiedonantojen pätevyyden. Totuus on kuin auringonvalo: sitä ei voi todistaa, vaan se täytyy nähdä. Soisin myös, että Tietäjän kaikista kirjojista uhkuisi niin lämmin ja sydämellinen henki, että tuntisimme ja tunnustaisimme veljesrakkauden olevan elämän sisimmän lain.

Mitä ohjelman muodolliseen puoleen tulee, näkyy tästä numerosta, että pysytään viime vuoden traditsioneissa, samalla kun tarjotaan uusia mieltäkiinnittäviä sarjakirjotuksia lukijoille. „Toimittajalta“, „Uusi ruokajärjestelmä“, „Mitä muualla tiedetään“, „Kysymyksiä ja vastauksia“ sekä „Tien varrelta“ jatkuvat entiseen tapansa, „Aate“ lähettää säännöllisesti yhden kirjoituksen joka numeroon. Uutuuksien joukossa ansaitsee ensin tulla mainituksi Mr. C. W. Leadbeaterin ihmeellinen kirjoitus „Kuudennen juurirodun alkuvaiheet“, jota lukee yhtä suurella mielenkiinnolla kuin parhainta romaania, vaikka tässä kaikki näyt ovat todellisia ennustuksia. Toiseksi T. S:n presidentti Mrs. Annie Besant lähettää säännöllisesti kirjeen päämajasta joka neljäs kuukausi. Kolmanneksi julkaisemme kreivitär Wachtmeisterin kertomuksen yhdessäolostaan Madame Blavatskyn kanssa, joka sekin on kuin mieltäkiinnittävin romaani. Kreivitär Wachtmeister asui Blavatskyn kanssa vuodesta 1886 ja saattoi päivä päivältä seurata „Salaisen Opin“ syntyä ja kasvua sekä niitä yliaistillisia ilmiöitä, jotka silloin tapahtuivat. Neljänneksi

julkaistaan pieniä kertomuksia Buddhan elämästä, puhtaalla ja yksinkertaisella suuruudellaan liikuttavia legendoja, joita poimitaan vanhasta kiinalaisesta kirjasta Fa-kheu-pi-u, s. o. „Dhammapada kertomuksilla valaistuna”. Viidenneksi – vaan riittääköön nyt jo ansioiden luettelo! Parasta on, että lukijat itse arvostelevat ja päättävät.

En malta kuitenkaan olla lausumatta sitä toivomustani, että Tietäjä sangen usein tänä vuonna ilmestyisi 40-sivuisena. Oletteko samaa mieltä? Toivotaan silloin yhdessä.

*

Tämä kuva esittää Mr. C. W. Leadbeaterin itsetietoisien älykkäät ja voimakkaat kasvopiirteet. Hän on silmännähtävästi mies, joka tietää, mitä itsehillintä on, joka kulkee omaa tietään horjumatta, joka kätkee omat tunteensa syvään poveensa. Hän on tarkastaja, tutkija, arvostelija. Hänen katseensa edestä häipyä kuori, joka todellisuuden peittää, hänen silmänsä tunkee ytimeen. Mikä kehityshistoria lieneekään sillä sielulla takanaan, joka nyt on saavuttanut niin huomattavan tasapainon?

Kun Charles Leadbeater tässä ruumistuksessaan tutustui teosofiaan, oli hän pappismies Englannin kirkossa. Hän oli omien sanojensa mukaan silloin alkanut „ajatella asioita, joita ei ole hyvä ajatella, jos mieli pysyä oikeauskoisena”. Hän oli tämän ajattelunsa nojalla kadottanut uskonsa kirkonoppiin. Hän ei kuitenkaan vajonnut suorastaan materialismiin, koska oli heittäytynyt spiritismiä tutkimaan ja huomannut, että jotkut uskonnolliset opit olivat tosia, vaikka toiset sotivat järkeä vastaan. Hän tiesi omien havaintojensa nojalla, että ihmisestä oli jotakin olemassa kuoleman jälkeen ja että materialismi siis siinä kohden erehtyi. Mutta hän ei spiritististen tutkimustensa nojalla voinut laatia itselleen yhtenäistä maailmankatsomusta, ei arvostella muita uskonnollisia oppeja pätevillä perusteilla. Silloin hänen käteensä sattuivat Mr. Sinnettin ensimmäiset teosofiset kirjat, ja Charles Leadbeater tiesi heti löytäneensä tien, jota kulkien kaikki selvenisi.

Hän liittyi Teosofiseen Seuraan, jätti asemansa kirkossa v. 1884 ja matkusti Madame Blavatskyn kanssa Intiaan. Hän tahtoi vain palvella löytämänsä totuuden asiaa eikä hänellä silloin vielä ollut aavistustakaan siitä, että voisi itse kehittyä pitemmälle tässä elämässä.

Karma oli kuitenkin määrännyt toisin. Intiassa hän sai tavata muutamia suuria Opettajia ja heiltä ja heidän opetuslapsiltaan hän sai

paljon oppia. Vihdoin häntä myös opastettiin kohottamaan tajuntansa ylemmille tasoille, ja kun hän oli suorittanut vaaditun valmistustyön, kehittyi hänessä astralinen ja mentalinen selvänäköisyys. Tästä hän itse sanoo:

„Jokainen joka on valmis tekemään työtä sen eteen, niinkuin minä olen tehnyt, voi päästä tietämään, niinkuin minä tiedän, että luonnon tasot ovat varmoja tosiasioita, hän voi tietää, että opit kuolemantakaisista tiloista ovat tosia, sillä hän saa nähdä ja puhua n. k. vainajien kanssa heidän omalla tasollaan; ja häntä tyydyttää paljon enemmän tämmöinen kohoaminen heidän tasolleen kuin (spiritistinen) tapa vetää heitä takaisin alas fyysilliselle tasolle materialisatsionin välityksellä. Hän voi tietää jälleensyntymisen suuret tosiasiat, sillä hän voi oppia luomaan katseensa omiin menneisiin elämiinsä, jotka ovat hänen edessään kuin kirjan lehdet. Hän voi ilman vähintäkään epäilystä huomata tosiksi kehityksen ja jumalallisen oikeuden mahtavat lait. Kaikkia näitä asioita minä itse tiedän personallisen havainnon nojalla, ja samaten voi kuka tahansa, joka tahtoo yrittää ja astua Tielle. En sano, että se olisi helppoa; en sano, että sitä voisi tehdä nopeasti, mutta minä sanon, että monet ovat sen tehneet ja että jokaisella ihmisellä on voimat uinuvina sisässään ja että jokainen voi onnistua, jos hän tahtoo.”

Kuinka suureksi avuksi Mr. Leadbeaterin jalojen ja uhrautuvaisten ponnistusten jälkeen saavuttama selvänäköisyys onkaan ollut! Lukuunottamatta lukemattomia yksityistapauksia, jolloin hän on kyennyt auttamaan sekä „eläviä” että „kuolleita”, ovat hänen personallisiin tutkimuksiin ja havaintoihin perustuvat kirjansa olleet omiansa sekä selvittämään ja valaisemaan teosofisia oppeja että laajoissa piireissä herättämään intoa ja uskoa teosofiseen maailmankatsomukseen.

Olen tällä tavoin tahtonut esittää lukijoillemme tätä nykyajan merkillistä salatieteilijää ja selvänäkijää, että he avoimin silmin ja samalla myötäisellä tunnolla voisivat tutustua niihin hänen äskeisiin yliaistillisiin havaintoihinsa, joista hän niin taidokkaasti tekee selkoa kirjoituksessaan „Kuudennen juurirodun alkuvaiheet”.

*

„Salaisen Opin” ilmestyminen suomeksi on monelta taholta ilolla tervehditty. Epäilemättä se on ajan merkki. Epäilemättä se osottaa, että

teosofian alkuperäistä opettajaa, kaikkien meidän suurta hyväntekijää, H. P. Blavatskya, aletaan meilläkin kunnioittaa ja arvossa pitää.

„Salainen Oppi” on nyt saanut yli 200 tilaajaa. Tämä luku ei läheskään riitä korvaamaan tämänvuotisia menoja, mutta uskon varmasti, että se vielä melkoisesti kasvaa. Meidän – työntekijäin – intoa ja rohkeutta lisää suuresti se seikka, että jotkut ystävät ovat muistaneet „Salaisen Opin rahastoa” lahjoilla. Niinpä yksin Amerikasta on saapunut rahalahja. Enkä malta olla mainitsematta, että eräs ystävä, jaloa esimerkkiä näyttäen, on jo kaksi kertaa lähettänyt Salaiselle Opille sata markkaa. Sydämellinen ja vilpitön kiitos hänelle ja muille teosofian tosi ystäville!

Tämän numeron mukana lähetetään jokaiselle tilaajalle „Salaisen Opin” näytelehti, ja voi jokainen Tietäjän tilaaja vielä ennen huhtikuun 1 päivää tilata itselleen „Salaisen Opin” viidellä markalla (Smk. 5:–), jälkivaatimuksella 5:25.

Olemme tehneet pienen muutoksen suunnitelmaan, josta toivon, ettei kukaan ole pahoillaan, vaan päinvastoin jokainen hyvillään. Sen sijaan, että kuukausittain jakaisimme 16 sivua, *annamme koko tämänvuotisen „Salaisen Opin” yhtenä niteenä á 200 sivua jo huhtikuussa.* Tämän niteen hinta tulee olemaan ainakin 6 markkaa ja huhtikuun 1 päivän jälkeen sillä on oma hintansa Tietäjänkin tilaajille.

Niille, jotka ovat tilanneet „Salaisen Opin” yksinään, lähetämme tämän Tietäjän numeron lahjaksi, että he näkisivät syyn, mikseivät saa 16-sivuista vihkoaan tammikuussa.

*

Martti Humun Kalevala-tutkimuksen ensimmäinen vihko on nyt ilmestynyt ja odottaa tuomiotaan asiantuntijain ja arvosteluun kykenevien kynästä. Uskon kuitenkin, että tuomio, jopa arvostelukin on lykättävä toistaiseksi, sillä siksi vähän sisältää vielä tämä johdanto itse aineesta.

Epäilemättä tekijällä on omaperäinen kirjallinen kyky. Ainakin minä olen mielenkiinnolla lukenut hänen 66 isoa sivuansa. Vaikka hänen muotonsa, kirjoitustapansa ja kielensä usein jättää toivomiselle varaa, ei voi olla iloitsematta siitä omituisesta hengestä, joka hänen kirjoituksestaan uhkuu, ja uskonkin, että kun vain pääsee kontaktiin tämän hänen henkensä kanssa, löytää kirjasesta paljon runollista viehätystä. Jos takertuu johonkin

muodollisesti tai asiallisesti arkaan kohtaan, silloin taas pelkään, että teos voi tuntua mauttomalta.

En nyt ollenkaan tahdo seikkaperäisesti arvostella tätä Kalevala-vihkoa. Tekijä on tässä ottanut suuren työn suorittaakseen. Hän uskoo, kuten teosofit yleensä, että „pakanat tiesivät enemmän henkimaailmasta kuin me” (siv. 64) ja hän on ottanut tehtäväkseen todistaa, että vanhat suomalaiset olivat näitä viisaita „pakanoita”. Menestyköön hän tässä hankkeessaan! Nöyrästi hän itse tunnustaa luennoistaan, että ne ovat „pikkuisia kipinöitä, säkeniä, joiden vaatimaton tehtävä ja tarkoitus on ainoastaan hiukan viitata sitä valoa kohti, joka (Kalevalan) runoista heijastaa” (siv. 23). Samalla hän kehottaa toisia tutkijoita taitavammin selittämään Kalevalan henkeä.

Parista painovirheestä huomautan: siv. 23 anno domine pro: anno domini; siv. 26 alh. kaksiosanen (Bifreus) pro: kaksioitsainen (Bifrons).

*

Eräässä Uranielin laatimassa horoskopissa ennustetaan, että asianomainen henkilö saisi pakotuksen polveensa vuoden 1910 alussa. Tämä ennustus kävi niin kirjaimellisesti toteen, että reumatinen särky ilmestyi polveen viime joulukuun 30 p:nä. Sama henkilö, jonka nyt on oikein vaikea liikkua, kertoi minulle, että hänen horoskopissaan on useita ennustuksia viime vuoden suhteen, jotka kaikki ovat sanan mukaan toteutuneet. Tämä on omiansa lisäämään Uranielin mainetta astrologisena profetana ja samalla kai se on materialisteille ja epäilijöille pulmallinen pätkinä?

*

Lähetämme kuten ennenkin tämän Tietäjän numeron kaikille amerikkalaisille tilaajillemme – uuden vuoden lahjaksi niille, jotka meidät hylkäävät, ystävytemme ja uskomme osotteeksi niille, jotka edelleen tilaavat.

Tietäjän tulisi levitä erittäin paljon Amerikassa nyt. Amerikassa on syntymässä kuudes alarotu, Amerikkaan syntyy aikoinaan kuudes juurirotu. Kaikkien teosofien ihana etuoikeus on tehdä voitavansa teosofisten aatteitten leviämiseksi tulevaisuuden historialle niin tärkeässä maassa.

Helmikuu, s. 49-53

Olen joskus ajatellut, että jos olisin jonkun maan, sanokaamme Suomen, hallitsija, olisi ensimmäinen teosofinen toimenpiteeni seuraava. Kutsuisin kokoon suuret kansanpäivät, joihin edustajia valittaisiin kaikilta maan kulmilta, ja tekisin niille näin kuuluvan esityksen:

„Koska ihminen ei voi luonnostaan omistaa muuta kuin oman työnsä tulokset sekä mitä toisten töiden tuloksia hän on hankkinut tai saanut, ja koska ihminen ei ole luonnon elementtejä, maata ja vettä, luonut, ei hän saata niitä omistaakaan yksityisomaisuutenaan, vaan on yksityinen omistusoikeus maan ja veden suhteen luonnoton ja oikeudenvastainen, jonka tähden esitykseni on, että se lakkautettaisiin ja maa ynnä vesi julistetaan kansan yhteisen eli valtion holhouksen alaiseksi luonnonantimeksi, jota yksityinen kansan jäsen on oikeutettu ainoastaan vuokraamaan ja omana pitämään määrättyä maaveroa vastaan. Kansanpäivien tehtävä on laatia laki, joka tarkemmin määrittelee, millä tavalla maavero lasketaan, kuin myös päättää siitä, millä laillisella ja vanhoja oikeuskäsitteitä niin vähän kuin mahdollista loukkaavalla tavalla yksityisten hallussa oleva maa ja vesialue viipymättä on saatettava valtion haltuun.”

Tämmöinen olisi esitykseni, ja uskon, että se saisi yleistä kannatusta. Uskon varmasti, että kansan sydän riemastuisi, sillä eikö jokainen torppari ja jokainen pikkuviljelijä juuri tätä ole toivonut? Rikkaista ainakin jotkut luopuisivat maastaan ilman korvausta suuren yleishyödyn vuoksi, toisille voisi valtio maksaa korvauksen. Valtio tulisi täten ostaneeksi maan yksityisiltä – tietysti mahdollisimman halvalla, ja jollei käteisellä rahalla, niin jonkinlaisilla obligatsioneilla.

Sitten koituisi kansalle uusi aika. Kenenkään pikkuviljelijän ei tarvitsisi hankkia rahaa velaksi voidakseen „ostaa” Jumalan luomaa maata, hän ainoastaan sitoutuisi maksamaan valtiolle määrätyn vuosiveron ja saisi muuten pitää maata omanaan; voisihan olla laissa määrätty, että vuokrama saa kulkea perintönä! Ihmisten rinnat täytyisivät jälleen rakkaudella maaemoa kohtaan; sen sijaan että ne nyt pyrkivät kaupunkeihin useinkin vain nälkää nähdäkseen, muuttaisivat laumottain luonnon helmaan elämään sillä tavalla, joka tämän kiertotähden ihmislapsille ainakin toistaiseksi on ominaisinta. Teosofisia „sointuloita” syntyisi pian Suomen joka kolkkaan.

Eihän tämä aate, että „maa kuuluu kaikille“, ole mikään uusi aate. Se on nykyajan polttavimpia yhteiskunnallisia kysymyksiä, ja sen edustajia on joka maassa. Henry George ja Leo Tolstoi ovat kuuluisia sen aatteen kannattajia, ja meidän omassa maassamme Arvid Järnefelt. Mutta kuuluisuuksia lukuunottamatta on jokainen ajatteleva ihminen aina hyväksynyt tämän aatteen ja hyväksyy tänä päivänä. Sanotaanhan raamatussakin, että „taivas on Herran, mutta maan on hän antanut ihmisten lapsille“. Ja jos kysymme viisailta, vakuuttavat he samaa.

Kant: „Kaikki ihmiset omistavat alkuaan maan yhteisesti.“

Emerson: „Niinkuin minä olen syntynyt maahan, niin on maa annettu minulle viljelläkseni ja istuttaakseni mitä tarvitsen; enkä minä, olematta pelkuri, saata luopua vaatimasta tätä.“

Profeta Mika: „Ei yhdenkään kansan pidä toista kansaa vastaan miekkaa nostaman eikä silleen tottuman sotimaan. Jokaisen pitää viinipuunsa ja fiikunapuunsa alla pelkäämättä asuman.“

Josephus: „Kain ensimmäisenä kaikista ihmisistä asetti rajoja maiden ympäri.“

Ruskin: „Aletaan monella taholla kysyä, millä tavalla maan omistajat ovat joutuneet sen omistajiksi ja minkä tähden ne sitä vielä omistavat paremmin kuin sinä tai minä.“

Paavi Gregorius Suuri: „Ne jotka Jumalan lahjasta tekevät yksityisomaisuuden, ovat turhaan olevinaan viattomia. Sillä pidättäessään täten köyhiltä niiden toimeentulon he ovat niiden murhaajia, jotka joka päivä kuolevat sen puutteesta.“

Professori A.R.Wallace: „Rajaton maan yksityisomistus on luonnostaan väärä.“

Gladstone: „Jos aika tulisi, jolloin brittiläinen kansa ajattelisi, että maa on tehtävä kansallisomaisuudeksi ja että olisi viisasta niin tehdä, niin heillä ilman pienintäkään epäilystä on täysi oikeus niin tehdä.“

Nehemiah: „Antakaa heille tänä päivänä heidän peltonsa, viinimäkensä, öljypuunsa ja huoneensa, ja sadas osa rahasta, jyvistä, viinasta ja öljystä, kuin te olette heiltä korvoksi vaatineet.“

Voltaire: „Jokainen yksilö omistaa sen osan kansallisalueesta ja tulosta, minkä lait hänelle takaavat.“

Spinoza: „Kuulukoot pelot ja maa ja, jos mahdollista, talotkin valtiolle, toisin sanoen hänelle, joka on valtion oikeuden tallettaja, niin että hän voi vuokrata niitä vuotuisesta verosta kaupunkien asujamille ja

maanviljelijöille. Tämä vapauttaa kansalaiset erinomaisista veroista rauhan aikana.”

John Stuart Mill: „Ei kukaan ihminen tehnyt maata; se on koko ihmiskunnan alkuperäinen perintö.”

Kirkko-isä Lactantius: „Jumala on antanut maan yhteisesti kaikille, että viettäisivät elämänsä yhdessä, ei, että raivohullu ahneus vaatisi kaikki itselleen; ja että sitä ei keltään puuttuisi, mitä kaikkia varten tehtiin.”

Vanha sananlasku: „Maaton mies ei ole vapaa mies.”

Adam Smith: „Niin pian kuin jonkun valtion maa on kaikki joutunut yksityisten käsiin, tahtovat maanomistajat, kuten muutkin ihmiset, niittää missä eivät ole kylväneet, ja vaativat vuokraa sen luonnollisistakin tuotteista.”

Leviticus (3 Moos. kirja): „Sentähden ei teidän pidä maata peräti myymän; sillä maa on minun, ja te olette muukalaiset ja vieraat minun edessäni.”

Fichte: „Ainoastaan kättensä tuotteet ovat sentähden maanviljelijän ehdotonta omaisuutta. Ne kuuluvat hänelle kokonaan, mutta maan hän omistaa ainoastaan satunnaisesti.”

Robert Ingersoll: „Kaikilla ihmisillä on oikeus elämän välttämättömyyksiin, s. o. veteen, ilmaan ja maahan.”

Anugita (itämaalainen pyhä kirja): „Ei tämä minäkään ole minun, taikka sitten koko maa on minun, ja niinkuin minun, niin se on myös toisten.”

Göthe (Faust): „Semmoisen joukon tahtoisin nähdä ja seistä vapaalla maalla vapaan kansan seassa.”

Herbert Spencer: „Ei koskaan voi väittää, että nykyiset oikeudet maan omistukseen olisivat laillisia. Jos ken niin ajattelee, katsokoon aikakirjoja. Väkivalta, petos, suuremman voiman ja korkeamman älyn valheellinen oikeus – kas siinä näiden oikeuksien juuri ja alkuperä.”

Plinius: „Sitä miestä täytyy pitää vaarallisena kansalaisena, jolle seitsemän jugera (kaksi hehtaaria) maata ei ole kylliksi.”

Hugo Grotius: „Vapaa ja viljelemätön maa jonkun valtion alueella annettakoon muukalaisille, jos ne sitä pyytävät. Ja heillä on totisesti oikeus ottaa sitä, sillä meidän ei tule pitää sitä maata omanamme, joka ei ole viljelty.”

Horatius: „Sillä luonto ei ole antanut näiden peltojen hintaa, ei hänelle eikä minulle eikä kellekään toiselle.”

Profeta Hesekiel: „Abraham oli ainoasti yksi mies ja peri tämän maan; mutta meitä on paljon, niin meillä on siis tämä maa sitä oikeammin.”

Piispa Bossuet: „Ota pois hallitus, ja maa ja kaikki sen hyvä on yhtä yhteistä kaikille ihmisille kuin ilma ja valo.”

Profeta Jesaia: „He rakentavat huoneita ja niissä asuvat, he istuttavat viinipuita ja niiden hedelmistä syövät. Ei heidän pidä rakentaman muiden asuttavaksi eikä istuttaman muiden syötäväksi.”

Matteuksen evankeliumi: „Autuaat ovat siviät, sillä he saavat peria maan.”

*

Mikä on Teosofisen Seuran, mikä on yksityisen teosofin tärkein tehtävä teosofina? Tähän kysymykseen ei ole mielestäni kuin yksi vastaus: teosofisten totuuksien levittäminen. Levittämistapoja on monta ja niistä ei tarvitse kiistellä; kuta enempi niitä on, sitä parempi. Totuutta voi levittää ajatuksilla, sanoilla ja teoilla – koko personallisella elämällään, mutta pääasia on, että sydämessä asuu vilpittömän halu palvella ihmiskuntaa sillä valolla, minkä itse on saanut.

Asia on näet se, että kun ihminen on joutunut määrättyyn kohtaan älynomaisessa kehityksessä, kun hän on saavuttanut elämänymmärryksen, maailman kuvan, josta hänen järkensäkin riemuitsee, silloin hän ei etene tiellään ilman sitä sydämen innostusta, jota ranskalaiset kutsuvat „pyhäksi tuleksi” (le feu sacré). Ellei rakkaus ihmisiä kohtaan kasva hänen povessaan, ellei se rakkaus kannusta häntä jaloon työhön, ei hän vaaratta saata toivoa, että tietonsa kasvaisivat. Jos ihminen pyrkii ainoastaan tietoon, jää hänen sielunsa aina tyhjäksi ja levottomaksi. Mutta mikäli hän pyrkii rakkauteen ja hyvyyteen, sikäli tosi tietokin hänessä kasvaa – se rauhallinen ja suuri tieto, joka käy yli ymmärryksen.

Tieto sanan varsinaisessa merkityksessä ei ole pään tietoa eikä aivojen muistia; tämä on kuollutta tavaraa, ellei tarve tee sitä eläväksi. Varsinainen tieto on semmoista, jota ilman emme yhtenäkkään hetkenä voi olla, jos sitä todella haluamme omistaa. Sillä varsinainen tieto on elämää, on taitoa. Saatan kyllä tulla toimeen tämän maan päällä, tietämättä, kuka esim. Kaarle Suuri oli, milloin hän eli ja mitä hän teki, mutta en taas luonnollisissa oloissa tule toimeen, ellen osaa jotakin työtä tehdä. Jos todellinen henkinen tieto olisi verrattavissa muistitietoon, silloin voisimme olla sitä ilman; mutta nyt

se itsessään on sama kuin henkinen elämä ja sentähden emme saata omata henkistä tietoa ilman henkistä elämää eikä elämää ilman tietoa.

Kaikki henkinen tieto on tietoa Jumalasta. Nyt Jumala on kaikki kaikessa – kuten apostoli sanoo: hänessä elämme, liikumme ja olemme olemassa, – jonkatähden emme koskaan pääse Jumalan ylä- tai ulkopuolelle. Emme koskaan voi arvostella Jumalaa, katsella häntä syrjästä. Meidän tietomme Jumalasta ei siis mitenkään saata olla pääntietoa – sellainen tieto Jumalasta on vain luuloteltua tietoa – vaan meidän tietomme Jumalasta on välttämättä henkistä tietoa, sydämen tietoa. Me tiedämme juuri sen verran Jumalasta kuin osaamme elää Jumalaa, kuin jumalallinen elämä meissä on puhjennut. Ja koska Jumala on kaikki kaikessa, salaperäinen kaikkeuden elämä, kaiken elämän koossapitävä ja yhdistävä voima ja tajunta, on esim. evankeliumissa sangen sattuvasti kutsuttu Jumalaa rakkaudeksi – Jumala on rakkaus, Jumala on sääli, joka kaikkia armahtaa, Jumala on hyvyys, joka antaa aurinkonsa paistaa niin pahoille kuin hyville. Eikö siis ole totta, että sitä myöten kuin ihminen tuntee Jumalaa, sitä myöten hän osaa rakastaa ja armahtaa ja sääliä? Jumala – todellinen hallitsija – palvelee kaikkia; niin myös täydellinen ihminen, jonka ihanne meidän silmiimme kajastaa.

Sentähden minusta puhtaasti järkeilykin tietä tulemme siihen alkuperäiseen väitteeseemme, että tieto kasvaa rakkaudessa, että ihmisen tehtävä on sydämensä rakkaudessa jakaa muille mitä hän itse on saavuttanut jumalallista tietoa. Ja kukaan ei ole niin vähätietoinen – tämä on jokaisen teosofin muistettava – ettei olisi toisia, jotka vielä vähemmän tietäisivät.

*

Me elämme nyt pyrstötähtien aikana, ja omasta mielestään viisaat ihmiset nauravat sille muinaiselle taikauskolle, joka asetti niiden ilmestymisen yhteyteen sotien, ruttojen, tulvien y. m. onnettomuuksien kanssa. No niin, minä en omasta puolestani voi sanoa tietäväni, kuinka paljon yhteyttä näiden asioiden kesken on, mutta niin paljon minä olen lukenut pyrstötähtien historiasta, että aina kun ne ovat esiintyneet, on myös ollut sotia, ruttoja, tulvia tai muuta semmoista. Tietysti onnettomuuksia tapahtuu muutenkin, mutta miksikä niitä myös säännöllisesti on tapahtunut silloin kuin erityisiä merkkejä on ilmaantunut taivaalle?

Miksikä Bjurbölen meteori syöksyi mereen Porvoon (alkuperäisen valtiopäivä-kaupungin) ulkopuolelle samaan aikaan kuin routavuodet Suomessa alkoivat? Miksikä Seine-joki näinä päivinä nousi yli äyräittänsä ja oli vähällä upottaa Parisin kylmään helmaansa samaan aikaan kun äkkiä keksittiin uusi pyrstötähti taivaan rannalla? Vastatkoot viisaat näihin kysymyksiin, minä tunnustan uskovani, ettei Halleyynkaan kometta kulje maapallomme sivu ilman että „jotakin tapahtuu”. Ken elää, hän näkee.

Maaliskuu, s. 81-87

„Jos Suomen kansa uskoisi Jumalaan, silloin kaikki kävisi hyvin; silloin sortajatkin lakkaisivat sitä sortamasta”, kuuluu saarnaaja äsken lausuneen kirkossa. Tämä nyt ei ole mikään uusi äsken keksitty totuus, sillä samaa ovat aina vakuuttaneet ne, joiden virkana on olla Jumalan puhemiehiä maan päällä. Mutta se on merkille pantava lause ja vaarallinen, sillä se on yhtä väärä kuin tosi. Sitä voi helposti käsittää hullusti, ja silloin se vie uskojan harhaan.

Jos nimittäin tarkotetaan Jumalalla maailman luoja ja herraa, personallista ihmisten isää, joka heistä huolehtii ja huolta pitää (siis Logosta eksoteerisesti katsottuna), silloin petytään hirveästi, jos luullaan, että hän ulkonaisesti suosisi ja auttaisi sitä kansaa, joka häneen uskoisi, s. o. kävisi hänen kirkoissaan, viljelisi hänen sanaansa, noudattaisi hänen käskyjään. Hirveästi petytään, kun tällä tavalla omistetaan Jumalalle inhimillisiä tunteita ja vaikuttimia. Sillä Jumala ei katso personaan.

Koska aletaan yleisesti ymmärtää, että Jumala ei ketään suosi, että hän ei „rakasta” toista enemmän kuin toista, että hänen mielestään paha ja huono on yhtä armahdettava olento kuin pyhä ja hyvä? Koska aletaan ymmärtää, että hän antaa aurinkonsa paistaa sekä pahoille että hyvälle, sekä „uskovaisille” että „uskottomille” ja „pakanoille”? Onko niin vaikeata käsittää, että Jumala on puolueeton, ettei hän ollenkaan ota vastaan neuvoja meiltä, kun hän päättää oikeasta ja väärästä?

Surkeasti pettyvät ne, jotka uskovat, että Jumala pitäisi heistä huolta, kun he istuisivat kädet ristissä rukoilemassa. He eivät ollenkaan huomaa, mitä historia opettaa, sekä kansojen että yksilöiden. He eivät näe, että ihmisen tehtävä juuri on auttaa itseään ja muita. Kaikki ostetaan elämässä kalliisti, ei mitään anneta lahjaksi – paitsi itse elämä. Jos yksilö tahtoo menestyä ulkonaisesti, on hänen työtä tehtävä; jos hän tahtoo sisäisesti puhdistua, on hänen työtä tehtävä. Jos kansa mieli nousta, on sen itsensä

yrittäminen, jos se tahtoo vapautua, on vapaus ostettava. Usko Jumalaan on turha. Ihminen on oman onnensa seppä.

Eikö sitten ole olemassa Jumalan uskoa, joka ei olisi turha? On, ja siinä merkityksessä papin yllämainittu lause on paikallaan. Mutta mikä on se Jumala-usko?

Se ei ole uskomista ulkonaiseen, vaan sisäiseen Jumalaan. Se on uskomista siihen, että Jumala on epäitsekkyys, totuus ja rakkaus, että nämä eivät ole kuolleita käsitteitä, vaan elävää todellisuutta, että ne kuvaavat korkeinta, mitä tällä kehityskannalla saatamme Jumalasta ymmärtää; se on uskomista siihen, että ainoa jumalanpalvelus on omistaa ja vetää itseensä, herättää ja kehittää itsessään näitä jumalallisia ominaisuuksia, tätä Jumalan elämää. Ja kun yksilön tai kansan sisäisin ja syvin pyrkimys on elää epäitsekästä elämää totuudessa ja rakkaudessa, silloin „kaikki käy hyvin”. Tämä ei ole sanottu ivallisesti; tällä en tarkota, että epäitsekäs ihminen ei välitä siitä, kuinka hänelle käy, että hän on tyytyväinen, vaikka hänelle käy huonostikin. Ehkei epäitsekäs ihminen välitä omasta kohtalostaan; mutta kaikissa tapauksissa hän välittää muitten kohtalosta. Epäitsekäs ihminen ei ole ristissä käsin istuva fatalisti. Sielunsa koko voimalla hän tahtoo oikeutta ja totuutta maailmaan – ei itsensä takia, ei mitään omaa etua silmälläpitäen, vaan oikeuden ja totuuden takia. Ja silloin Jumala on hänen puolellaan, silloin elämän perusvoimat hyväksyvät ja tukevat häntä. Ja vaikkei aina kävisi niinkuin hän rajallisessa ymmärryksessään on toivonut, tietää hän kuitenkin, että käy hyvin, koska samaa kuin hän tahtovat rajattomassa viisauudessaan maailman jumalalliset voimat.

Missä on kansa, joka olisi epäitsekäs? Se kansa ei surisi, ei valittaisi, että sitä sorretaan. Parempi, että sitä sorretaan, jos kerran sortoa pitää olla, kuin jotakin toista vielä heikompaa. Se kansa jalosti iloitsisi siitä, että se saa kantaa osansa maailman raskaasta taakasta. Mutta se kansa samalla koko sydämensä ja henkensä voimalla tahtoisi, että „jumalan valtakunta” toteutuisi maan päällä, että oikeus ja totuus ja rakkaus ottaisi asuntonsa ihmisten sydämiin.

Ei epäitsekäs kansa omaa etuansa ajattelisi. Ei se tahtoisi oikeutta vain itselleen. Ei se yksin tahtoisi kärsimyksistä pelastua. Ei, vaan se tahtoisi kaikille oikeutta, kaikille totuutta, kaikille onnea. Ja silloin ehdottomasti jumalat sitä auttaisivat, Isä Jumala katsoisi lempeällä hymyllä sen pyrkimyksiä ja puhaltaisi sen sydämeen pyhän hengen elävää tulta. Niin – mutta missä on se kansa? Sitä kansaa tuskin vielä on. Ja niin kauan kuin

emme epäitsekkeitä ole, niin kauan ei meidän pidä uskotella itsellemme eikä muille, että mikään mahti maailmassa kykenisi historian s. o. Karman lakisiteistä järjestystä pienimmässäkään määrässä meidän tai minkään muun kansan ajalliseksi hyväksi muuttamaan, vaikka kuinka sitä rukoilisimme ja siihen uskoisimme.

*

Tammikuun numerossa esitin Tietäjän lukijoille Mr. C. W. Leadbeaterin valokuvan ja pari piirrettä hänen elämästään. Nyt minulla on ilo ja kunnia esittää toisen mystikon ja salatieteilijän kasvopiiirteet, miehen, joka opettajana on saavuttamaisillaan maailman mainetta Teosofisessa Seurassa. Tämä mies on saksalaisen Teosofisen Seuran ylisihteeri, filosofian tohtori Rudolf Steiner.

Moni suomalainen teosofi on varmaan jo kuullut hänen nimensä, kuullut puhuttavan tuosta väsymättömästä teosofisesta opettajasta, joka yhtämittaa on luentomatkoilla ja joka päivä puhuu ja pitää kokouksia. Hänen toimestaan on saksalainen T. S. herännyt uuteen eloon ja kasvanut suureksi ja voimakkaaksi. Ja vaikkei hän ole työskennellyt teosofina ja Teosofisessa Seurassa kuin vuodesta 1902, on hänen vaikutuksensa huomattava ei ainoastaan Saksassa, vaan myös Itävalta-Unkarissa, Skandinaviassa, Englannissa, Tanskassa y. m. Hän ei ole mikään agitaattori tai matkustava saarnamies, joka kaikkialla puhuisi suunsa puhtaaksi ja tyhjentäisi ohjelmansa. Päinvastoin. Hän on mies, joka tietää ja vähitellen paljastaa kuulijoilleen tietonsa runsauksia. Sentähden hän onkin koonnut ympärilleen taajan oppilasjoukon, joka seuraa häntä matkoillaan. Hän pitää mielellään esitelmäkursseja, jotka kestävät pari viikkoa ja käsittävät 10-12 esitelmää. Niissä hän syvällisesti ja monipuolisesti käsittelee mitä vaikeimpia aineita, tavallisesti kristinuskon alalta, kuten äsken Tukholmassa Johanneksen evankeliumia ja viime kesänä Kristianiassa Ilmestyskirjaa. Vuonna 1909 hän piti seitsemän tämmöistä kurssia eri aineista ja eri paikoilla.

Tohtori Steiner on kristitty mystikko, n. k. rosenkreutsiläinen. „Rosenkreutsiläisiä” seuroja on maailmassa paljon, mutta Steinerillä ei ole erityistä tekemistä niiden kanssa. Hän edustaa todellista, salaista rosenkreutsiläisyyttä, s. o. valmistusta ja vihkimystä Salaiseen Veljeskuntaan kristillistä tietä käyden ja kristittyä (rosenkreutsiläistä) menettelytapaa noudattamalla. Steiner on toisin sanoen länsimaalainen

salatieteilijä, jota vastoin Annie Besant edustaa itämaalaista okkultismia. Tämä ei kuitenkaan ole niin käsitettävä, että mikään olennainen ero olisi olemassa „itämaalaisen” ja „länsimaalaisen” salatieteen välillä. Salatiede ei ole sitä eikä tätä. Salatiede on yksi. Mutta tietoon pyrkiminen saattaa – varsinkin alussa – tapahtua eri polkuja pitkin, ja jokainen uskonto edustaa yhtä tämmöistä polkua. On vain muistettava, että pääasia ei ole polku, vaan päämäärä, johon polku vie. Niinpä vuorensikin huipulle nousta eri puolilta, mutta huipulla kaikki yhtyvät.

Teosofinen Seura saattaa todella iloita siitä, että sen opettajien ja tietäjien lukumäärä kasvaa. Kun samaa asiaa esitetään eri näkökannoilta, laajenevat näköalat, syventyy asian ymmärtäminen. Tohtori Steiner on aivan omaperäinen. Usein hän käyttää omia nimityksiäänkin vanhoista teosofisista asioista. Tämä vain osottaa, että hän tietää mistä puhuu, että hän kertoo omia näkemiään ja havaintojaan, kuten hän aina vakuuttaakin. Olen tähän Tietäjän numeroon ottanut otteen (yhden luvun) hänen kirjastaan „Theosophie” näytteeksi siitä tavasta, millä hän asioita esittää. Jossakin tulevassa numerossa painatan toisen „Tiedon tie” nimisen kirjoituksen.

Rudolf Steiner syntyi v. 1861 Itävallassa. Hän tutustui teosofiaan v. 1897 ja liittyi Seuraan v. 1902, mutta jo 19-vuotiaana (1880) hän tapasi mestarinsa ja sai häneltä elämäntehtävän, vaikka työtapa Steinerille selvisi vasta monivuotisten lukujen, mietiskelyjen ja taistelujen perästä. Suureksi avuksi teosofisessa työssään on hänelle nyt hänen monipuolinen eurollalainen sivistyksensä. Hän on filosofian tohtori, tunnettu ja tunnustettu Göthe-spesialisti (v. 1890 hän kutsuttiin Weimariin painosta toimittamaan ja selityksillä varustamaan Göthen tieteellisiä kirjoituksia suuressa G:n koottujen teoksien julkaisussa), hän on tarkoin tutkinut nykyajan luonnontiedettä, on itse Häckelin oppilas ja suuri ihailija j. n. e.

*

Ilahduttava tosiasia on, että Suomen kansa osottaa suurta tiedon ja viisauden halua. Todisteena siitä on m. m. se, että on voitu ryhtyä siksi suureen, sekä vaivoja että kustannuksia kysyvään työhön kuin *Tietosanakirja* on, vieläpä, että tämä yritys on saanut odottamattoman paljon kannatusta osakseen. Tämä kansan asianharrastus velvottaa Tietosanakirjan toimittajia mitä huolellisimpaan ja rehellisimpään työhön.

Yleisöllä on oikeus vaatia, että ne tiedot, mitkä Sanakirjassa esitetään, ovat päteviä ja täysin aikansa tasalla. Ennen kaikkea se voi toimittajilta vaatia täydellistä puolueettomuutta ja asiallisuutta. Se pyytää tosiasioita, ei arvosteluja. Tietosanakirjaa ei saa toimittaa kristilliseltä kannalta eikä materialistiselta, siinä ei saa esiintyä herkkäuskoisuutta eikä liikaa epäilystä; siinä sanalla sanoen ei saa olla muuta henkeä kuin totuuden.

En nyt ollenkaan tällä tarkota, ettei suomalainen Tietosanakirja täyttäisi ankariakin vaatimuksia tässä suhteessa. Päin vastoin uskon, että sitä yleensä toimitetaan tasapuolisesti ja hyvin. Mutta en malta olla kertomatta pari havaintoani, joita äsken tein kirjaa selaillessani.

„Katsonpahan”, johtui mieleeni, „mitä Tietosanakirja tietää asioista, joihin minun vaatimattomat tietoni ulottuvat”. Rupesin siis etsimään teosofisia y. m. sanoja ja niiden selityksiä.

En tietysti odottanut, että Tietosanakirja tekisi teosofisen sanaston tarpeettomaksi. Useimpia sanoja esim. „Salatieteilijän sanakirjasta” sain turhaan etsiä Tietosanakirjasta. Tämä oli luonnollista. Kuitenkin olisin suonut näkeväni niin tavallisen itämaalaisen sanan kuin bhikku (buddhalainen kerjäläismunkki) tai bodhi (tieto), josta bodhipuu (ficus religiosa) ja bodhisattva, tai *akaasha* tai egyptiläinen *Amenti* (manala).

Mutta kun sitten ryhdyin lukemaan niitä sana- ja asiaselityksiä, mitä kirjassa oli, täytyy tunnustaa, etten paljonkaan saanut iloita. Minua kohtasi sekä tiedon vaillinaisuus että toiselta puolen arvostelunhalu; ei aina, sillä jotkut artikkelit kuten *Alkemia*, *Blavatsky*, *Christian Science*, *Clairvoyance* olivat hyvin toimitetut, mutta kuitenkin liian usein. Mainitsen muutamia esimerkkejä:

„*Aave* on taikauskoisen kansanluulon olettama olento j. n. e. Viime vuosisatoina aaveusko on tuntuvasti vähentynyt, vaikka se on saanut jonkinmoista tukea runoudesta, valitettavasti myöskin kansan- ja lastenkirjallisuudesta sekä aivan viime aikoina spiritismistä.” Koska kirjottaja nähtävästi itse ei tiennyt, mitä aave on ja onko aaveita olemassa, oli hänen turha „valittaa” toisten „taikauskoa”; olisi tyytynyt selittämään sanaa.

„*Animaalinen magnetismi* j. n. e. Myöhempien tutkimusten mukaan tämä ei johtunut parantajien olettamasta syystä (nim. elollisesta fluidumista), vaan suggestionista.” Turha arvostelu, sentähden että vain hypnotismi-suunta tahtoo kaikki suggestioniksi (mieleen nostatukseksi); toiset tutkijat puolustavat Mesmerin käsitystä elonnestestä. Molemmilla on oikein, mutta se joka vähänkin on kokenut, tietää, että suggestionista ei

voi olla puhuttakaan esim. semmoisessa tapauksessa, jolloin mesmerisoitu vesi parantaa kivun, vaikkei potilas tiedä, mitä lääkettä käyttääkään.

„*Astraaliruumis* . . . ihmisen toinen, kirkastettu (eteerinen) ruumis.” Lisäys (eteerinen) oli turha, sillä okkultismissä tehdään jyrkkä ero astraali- ja eetteriruumiin välillä.

„*Astrologia* j. n. e. Sen vaikuttimina ovat olleet taikauskoisen salaisen tutkimisen halu ja väärä otaksuma, että ihmistä koskevat tapahtumat ovat yhteydessä tähtien asemien kanssa j. n. e.” Hohho, kuinka kirjottaja on viisas! Mutta hänen viisautensa harhailee pilvissä eikä sillä ole mitään perustusta tosiasioissa. Muuten hän olisi tietänyt, että astrologiaa harjotetaan paljon nykyaikanakin (josta ei sanaakaan) ja että „tähdistä”, kaikesta huolimatta, voi todella „lukea” yhtä ja toista.

„*Bacon*, Francis j. n. e. Viime aikoina esitetty väite, että B. muka on Shakespearen näytelmien todellinen runoilija, on perin heikosti perustettu ja mahdoton ajatus.” Mistä kirjottaja sen tietää? Turha oli arvostelu. Ehkä ensi Tietäjän numerossa olen tilaisuudessa tästä laajemmin puhumaan.

„*Bambino* j. n. e.” Miksei tämän kristillisen sanan yhteydessä puhuta mitään taikauskosta? Miksei sitä arvostella?

„*Besant* j. n. e.” Sanotaan, että hän nykyään on „Theosophical Society-Seuran” presidentti. Eikö siis kirjottaja tiedä, että „Theosophical Society” on edustettu Suomessakin ja että sen nimi suomeksi on Teosofinen Seura? Vielä sanotaan, että hänen teosofisista kirjoistaan tärkein on „*Esoteric Christianity*”. Minkätähden se on tärkein? Sekin muuten löytyy suomeksi nimeltä „Kristinuskon salainen puoli”.

„*Bhagavad-Gita* . . .” Miksei mainita, että kirja löytyy käännettynä eurooppalaisille kielille, m. m. suomeksikin?

„*Buddha* j. n. e. . . . nirvanaan, mikä on tahdon ja tajunnan täydellinen sammuminen, mutta ei kuitenkaan samaa kuin olemattomuus.” Mutta jos tahto ja *tajunta* sammuu, mikä sitten on jälellä? Miksei kirjottaja uskaltanut lisätä „itsekkään tahdon ja itsekkään personallisen tajunnan”? Silloin hän olisi kuvannut nirvaanaa todellisemmin. Muuten esitys Buddhasta ja hänen opistaan ei ole asiallinen: Buddha ei ole pessimisti, vaan optimisti. Ei hän sano olemassaoloa kärsimykseksi ja pahaksi, vaan ainoastaan itsestä elämää. Mutta siitä hän näyttää pelastuksen tien, näyttää kuinka ihminen itse omilla ponnistuksillaan voi päästä pahasta. Kun mainitaan lähteitä, joita Tietosanakirjan lukija voi käyttää, luetellaan suomenkielisinä kirjoina „*Buddhan elämäntarina*”, kirj. Takajama, „*Kristinuskon ja buddhalaisuus*”, kirj. R. Hackmann, „*Uskontohistoriallisia luentoja*” pit. E.

Kaila. Miksikä ei mainita Olcottin Buddhalaista Katkismusta ja Tietäjässä ollutta Dhammapadan suomennosta, jotka ovat verrattoman paljon tärkeämpiä, tieteellisempiä ja ennen kaikkea buddhalaisempia kuin yllämainitut tekeleet?

Riittääköön nyt tämä osottamaan, miksei saata olla ehdottomasti tyytyväinen Tietosanakirjaan. Niin tärkeässä työssä pitäisi mielestäni käyttää toimittajina todellisia asiantuntijoita joka alalla.

*

Eräs arvoisa T. S:n jäsen kirjottaa: „Ehdottaisin, että Tietäjässä omistettaisiin pieni osasto vegetaariselle ruokajärjestelmälle, jossa yleisöllä olisi tilaisuus kertoa kokeiluistaan kasviruokien kokoonpanossa ja ilmottaa reseptejä onnistuneista valmisteista. On näet suurena esteenä kasviruokajärjestelmän toteuttamisessa se, että naiset yleensä ovat vanhoillisia eivätkä mielellään ryhdy itse keksimään ja kokeilemaan, mutta jos saavat aivan yksityiskohtaisia neuvoja, luulen, että ovat taipuvaisempia jättämään vanhan järjestelmän.” Toivon, ettei kukaan teosofinen nainen pidä tätä pientä arvostelua pahana. Tietäjä avaa mielellään palstansa niille, jotka tahtovat muille opiksi kertoa kokemuksistaan. Tässä numerossa on taas kirjoitus tohtori Hanishin mukaan, ja tulevat ne yhä jatkumaan.

Jos saan ilmaista kokemuksen, minkä muutamat (m. m. allekirj.) ovat tehneet, tahdon sanoa, että syöminen kaksi kertaa päivässä (klo 11 ja klo 6) on aivan kylliksi eikä muina aikoina kaipaa mitään ruokaa tai juomaa. Kahvi tai tee on mainio juhla juomaksi joskus, muttei ole tarpeen jokapäiväisessä ohjelmassa.

Huhtikuu, s. 129-134

Muuan kirjeenvaihtaja pyysi äskettäin, että toimittaja kirjoittaisi Tietäjään artikkelin „itsehillinnästä”. Itsehillinnästä on monenlaisia katsantokantoja, hän sanoo; on olemassa „itsehillintä, joka voi kuunnella levollisesti ja olla puolustautumatta silloinkin kun on oikeassa ja alempaa minää siten loukataan”; on myös olemassa itsehillintä, joka „täynnä kyynillisyyttä näennäisen levollisesti sinkauttelee myrkyllisyyttä ympärilleen”. Ja kirjeenvaihtajani kysyy: „onko parempi itsehillinnälle, että purkaa sisunsa ja siten pääsee ajatuksistaan rauhaan, vai onko parempi olla

laskematta niitä kuuluville siinä tapauksessa, että osaa rakastavilla ajatuksilla johtaa ukonnuolen olemattomiin?”

Kun on kysymys jostakin asiasta, on ensin hyvä sopia siitä merkityksestä, mikä asianomaiselle sanalle on annettava. Tahdon siis aloittaa määrittelemällä itsehillintä-käsitettä. Jollakin lukijalla saattaa olla toinen käsitys itsehillinnästä; minun velvollisuuteni on esittää omani. Itsehillinnässä on tietysti erotettavissa kolme tekijää: hillitsija (subjekti), hillitty (objekti) ja hillitseminen (predikati). Hillitsijä on kulloinkin se, jota ihminen – ainakin sillä hetkellä – tuntee varsinaiseksi minäkseen, hillitty on taas vain osa hänestä itsestään. Voisimme sanoa, että hillitsijä edustaa henkeä, hillitty ainetta ja hillintä niitä yhdistävää elämänvoimaa. Itsehillintä ei vaikuta ainoastaan fyysillisellä tasolla. Se „aine”, jota ihminen hillitsee, voi kuulua myös astraliseen ja mentaliseen maailmaan.

Itsehillintä toimii fyysillisellä tasolla, kun ihminen hillitsee käytöstään ja puhettaan, astralisella, kun hän hillitsee tunteitaan ja intohimojaan, mentalisella, kun hän hillitsee ajatuksiaan. Tasot ovat keskenään vuorovaikutuksessa. Hillitessään sanojaan ja tekojaan ihminen tavallisesti saa samalla hillitä tunteitaan ja ajatuksiaan, mutta jonkun aikaa hän saattaa rajottaa itsehillintäänsä ainoastaan fyysilliseen tasoon ja samalla hillittömästi hurjistella ajatuksissaan ja tunteissaan. Sanoin „jonkun aikaa”, sillä ennemmin tai myöhemmin – vaikkapa vasta jossain tulevassa ruumistuksessa – tulee äkkiä ilmi, mitä ihminen on salassa sisässään hautonut. „Ajatus on teon isä” ja luonto ei anna itseään pettää. Kaikissa salatieteellisissä piireissä on sentähden aina opetettu, että todellinen itsehillintä alkaa ajatuksesta. Itsehillintä yksinomaan ulkonaisessa, julkisessa merkityksessä on fariseismia, ulkokultaisuutta, epärehellisyyttä, vaikkei siltä kaikki arvo silti ole riistettävä. Sen takana voi nimittäin piillä todellinen hyvä tahto, joka kykenee rautakouralla kieltä ja käsiä hallitsemaan, muttei vielä tunteita ja ajatuksia.

Tärkeämpi kuin itsehillinnän käsitteen määrittely on kuitenkin kysymys sen siveellisestä arvosta, ja siihen kirjeenvaihtajanikin tähtää. Mikä on itsehillinnän merkitys, tuleeko meidän siihen pyrkiä, sitä itssämme kehittää? Se joka teosofisista kirjoista on lukenut „puhdistuksen tiestä” (katso esim. Valoa kohti, XII luku), tietää, että kolmas sen askeleista on „kuuden hyveen” hankkiminen (*shatsampatti*), joista ensimmäinen ja toinen juuri ovat „ajatuksen hillitseminen”, (*shama*) ja „käytöksen hallitseminen” (*dama*). Ja se jolla on käsitys – tietysti

vaillinainen – täydellisestä ihmisestä, Mestarista, hän ymmärtää, että Mestari täydellisesti hillitsee itsensä, s. o. kaikkia käyttövälineitään. Tavalliselle ihmiselle esim. tunteet ja ajatukset eivät vielä ole mitään ulkokohtaisia käyttövälineitä, päinvastoin ne tuntuvat sitä itsekohtaisemmilta (subjektivisemmiltä), kuta kehittymättömämpi ihminen on. Mestarille tunteet ja ajatukset personallisessa kolminaismaailmassa ovat aivan objektivisia „ruumiita”, joidenka avulla ja välityksellä hän toimii ja vaikuttaa.

Itsehillintä on siis ominaisuus, kyky, joka kerran on kuuluva jokaiselle meistä. Mutta onko se päämäärä, onko se ihanne, jota kohti meidän on pyrittävä?

En sitä siksi käsitä. En tahtoisi korottaa sitä niin korkeaan asemaan, jos samalla säilytetään sen erikoismerkitys. Tietysti, jos käsitteitä sekotamme, jos sanomme että itsehillintä on täydellinen viisaus ja rakkaus ja voima ja epäitsekkyys, tietysti silloin itsehillintä on se ihanne, jota kohti kuljemme. Mutta jos itsehillinnällä käsitämme kykyä hillitsemään oman itsensä ulkonaisia ilmauksia ja ohjaamaan ja johtamaan niitä, silloin itsehillintä ei ole itse ihanne.

Ja mielestäni on viisaampi säilyttää sille käsitteelle sen ominaismerkitys. Sillä löydämme parempia ja sopivampia nimityksiä niille ominaisuuksille eli selvemmin sanoen sille elämälle, jonka saavuttaminen on pyrkimystemme ihanne. Ne nimitykset ovat *totuus* ja *rakkaus*. Nämä kaksi käsitettä olkoot aina silmämme edessä. Tahtokaamme totuutta ajatuksiimme ja rakkautta tunteihimme!

Henkisen kehityksen tie on kaita ja suora. Sen toisessa päässä kutsuu totuuden tieto ja rakkauden elämä, ja sen päämäärän puolesta kannattaa elää ja ponnistaa. Itsehillintä on tällä tiellä tarpeen ainoastaan sitä varten, että ihminen pysyisi lujasti suoralla tiellä eikä poikkeisi syrjään.

Itsehillintä sinään voi johtaa vaikkapa „mustaan magiaan”, s. o. itsetietoiseen pahuuteen, mutta jos silmämääränämme on totuus ja rakkaus, emme eksy oikealta tieltä. Viettelyksiä ja houkutusia on paljon, mutta jos totuuden ja rakkauden nimessä hillitsemme itseämme, emme joudu niiden uhriksi.

Sentähden en kehota ketään alkamaan sillä, että hän yrittäisi hillitä itseään. Herätköön ensin hänen sydämessään luja rakkaus totuuteen ja koko elävään luomakuntaan ja tehköön hän sydämessään päätöksen kääntyä pois pahasta hyvyiden tielle, sitten kyllä tulee aika erinäisten hyveidenkin kehittämiseen. Niinhän puhdistuksen tien ensi askeleet ovat

„herämys todellisuutta näkemään” (*viveeka*) ja „kääntymys mielessään epätodellisesta pois” (*vairaagja*).

*

Saatan ilolla kertoa, että Salainen Oppi on saanut siksi paljon tilaajia (noin 500), että jos jokainen tilaaja pysyy siveelliselle velvollisuudelleen uskollisena ja säännöllisesti maksaa vuosimaksunsa, saatamme vuosi vuodelta julkaista määrätyn osan ja siten toimittaa tuon merkillisen teoksen suomen kielelle. Nämä tulot tosin eivät riitä kaikkiin menoihin, mutta Salaisen Opin rahastoa on nyt jo muistettu ja yhä edelleen luvattu muistaa siksi runsailla lahjoilla, ettei tappiotakaan synny. Sitä paitsi tulee tietysti kirja menemään kaupaksi sitä myöten kuin siitä kokonaisia osia valmistuu. Sallittakoon minun siis tässä lämpimästi kiittää kaikkia tilaajia ja lahjottajia, jotka ovat tehneet alullepanon mahdolliseksi ja samalla herättäneet hyvää toivoa tulevaisuuden suhteen!

Salaisen Opin suomentaminen samoin kuin sen latominen on aikaa ja tarkkuutta kysyvää työtä. Mahdollisesti emme saa ensimmäistä nidettä ulos vielä huhtikuussa. Suomennos on kyllä suoritettu ja osa jo ladottu ja painettu, mutta siltä varalta ettei kirja valmistuisi ennenkuin toukokuussa, pyydän tilaajia hyväntahtoisesti pidentämään odotusaikaansa muutamilla viikoilla.

*

Tahdon samalla myös huomauttaa, että vanhaa hyvää tapaa noudattaen Tietäjän toukok.-elokuun numerot ilmestyvät kahdessa kaksoisnumerossa (5-6) ja (7-8). Toukokuun-kesäkuun kaksoisvihko ilmestyy luultavasti toukokuun lopulla ja seuraava joko heinä- tai elokuussa.

*

„Kotiseudun” maaliskuun numerossa tänä vuonna kirjottaa nimimerkki R. E.: „Väinämöisestä sain viime talvena Suomussalmelta Juntusrannan perältä Niemelästä aivan sattumalta muitten asian yhteydessä varsin merkittävän määritelmän. Torpan ukko, Jaakko Heikkinen, joka sen lausui, oli jo 83 v. vanha, paikkakunnalta syntyisin, taisi

lukuisia historiallisia tarinoita ja tietoja. Näin hän virkkoi: Väinämöisellä ei ole ollut luita eikä lihoa niinkuin meillä, vaan velhot ja runomiehet kun ottaa voiman moasta ja veestä ja kuusta ja auringosta ja kaikesta, niin se mikä yhteen kokoupi on Väinämöinen.” R. E. arvelee sitten, että Väinämöinen niinmuodoin on „jonkunmoinen luonnonvoima, monien eri voimain tuote, jota velhot ja runomiehet käsittävät”.

Vanhan ukon sanat ovat mielestäni todistus siitä, että Väinämöistä on kansan keskuudessa – ainakin runoniekkain ja tietäjien kesken – käsitetty, ei ainoastaan jonakin muinaisaikaisena henkilönä, vaan mystillisenä prinsippinä ihmisessä (Kristusprinsippinä), joka antaa hänelle voiman tulla runoniekaksi ja tietäjäksi – siis aivan salatieteellinen ja teosofinen käsitys.

*

Mystillisen kristusprinsipin ja historiallisen Jeesuksen sekottaminen toisiinsa on muuten kristikunnassa aiheuttanut enemmän väärinkäsitystä, enemmän sokeata uskoa, enemmän ahdasmielisyyttä kuin mikään muu uskonkappale. Joka ei tunne tätä eroa, hän ei osaa lukea evankeliumeja. Hän käsittää joka kohdan historialliseksi tapahtumaksi tai fyysillisesti toteutuvaksi ennustukseksi, ja hänen suvaitsemattomuutensa toisin ajattelevia kohtaan kasvaa kerta kerralta hänen evankeliumeja lukiessaan.

Ottakaamme esimerkki. Mateuksen XXIV luku sisältää tuon kuuluisan „ennustuksen maailman lopusta”, sitä edellä käyvistä merkeistä ja Kristuksen toisesta tulemisesta. Varsinkin värsyt 23-26 ovat panneet uskovaisten päät pyörälle. Nämä värsyt kuuluvat:

„Silloin jos joku teille sanoo: katso tässä on Kristus, taikka siellä, älkäätkä uskoko. Sillä väärät kristukset ja väärät profetat nousevat ja tekevät suuria ihmeitä ja merkkejä: niin että jos mahdollista valitutkin eksytettäisiin. Katso, minä olen teille sen ennen sanonut. Jos he siis teille sanovat: katso, hän on korvessa, niin älkäätkä menkö ulos; katso, hän on kammiossa, älkäätkä uskoko.”

Mystillisesti luettuina nämä lauseet ovat päivänselviä. Jeesus lisää itse heti: „sillä niinkuin pitkäisen tuli leimahtaa idästä ja näkyy hamaan länteen, niin on myös ihmisen pojan tulemus.” Lisätkäämme vain: ihmisen pojan tulemus *ihmisen sielussa*, Kristuksen, korkeamman minän syntyminen ihmissydämessä, niin ymmärrämme tarkotuksen. Jeesus tahtoo juuri varottaa meitä uskomasta ulkonaisiin. Ei Kristus ole siellä eikä täällä,

Kristus on Jumalan valtakunnassa, ja „Jumalan valtakunta on teissä”. Meidän omassa sisässämme on vapahtaja syntyvä, jos tahdomme tulla pelastetuiksi. Mitä meitä hyödyttää toisen vapahtaja-ihmisen syntymä, ellemmme itse tunne Kristusta, totuuden ja rakkauden jumalallista olentoa sydämessämme?

Kyllä Jeesuksen sanoissa piilee muutakin, kyllä niissä voi piillä profetallinen ennustus sekä Jerusalemin häviöstä että nykyisen sivistyskauden lopusta, mutta kristikunnalle olisi epäilemättä tärkeintä aluksi ymmärtää niiden sanojen mystillis-psykologinen merkitys. Nyt uskovaiset kristityt viittaavat niihin, tuomitessaan esim. teosofiaa antikristuksen opiksi, ja tällä tavalla yhä jatkuu ja kasvaa kristillinen ahdasmielisyys ja suvaitsemattomuus, ellei ajoissa kirkko „avaa ymmärrystään, niin että se osaa lukea kirjotuksia”, kuten Jeesus auttoi opetuslapsia tekemään (Luuk. ev. XXIV:45).

*

Olen saanut näin kuuluvan kirjeen: „Viime kesänä luin Tietäjässä, että oli aikomus toimeenpanna teosofinen lomakurssi elokuulla. Perustuen tuohon viimekesäiseen puuhaan, rohkenen kääntyä puoleenne kysymyksellä: eikö ensi kesänä voitaisi toteuttaa sama aije? – mutta nyt kesäkuun loppupuolella. Ajattelen siihen aikaan mahdollisesti saatavan enemmän osanottajia. Ettekö tahtoisi olla hyvä ja mainita tästä Tietäjän ensi numerossa?

Jään Teille kiitolliseksi kaikesta mitä olette kirjottaneet.”

Onko toisia lukijoita, jotka tästä jotakin arvelevat?

*

Aatteen molemmat kirjat *Hengen jano* ja *Elämänkysymys teosofian valossa*, jotka äsken ovat painosta ilmestyneet, ansaitsevat mielestäni huomiota, sentähden että niiden tekijä todella on omaperäinen suomalainen filosofi, vaikka hän onkin omaksunut teosofisen maailmankatsomuksen. Teosofia on herättänyt hänen ajatuksensa, hänen omantuntonsa, hänen sisimmän ihmisensä ja muovailut sitä, mutta syvämielteisen suomalaisen tapaan hän on imenyt itseensä teosofisen hengen ja on nyt vapaa etsimään ja löytämään moninaisia muotoja saavuttamalleen henkiselle tajunnalle. Toivoisin, että kaikki teosofit kannattaisivat Palomaan pyrkimyksiä ostamalla ja lukemalla

hänen kirjojansa. Älköön olko meistä sanottu se sana, ettemme tahdo „kuunnella omia profetojamme”.

”Hengen jano” maksaa 75 p. ja toinen kirja 1:25, korukansissa 2:25. Joka liittyy „ostajien renkaaseen” (katso Tien varrelta viime Tietäjässä), saa kirjat postivapaasti.

Touko- ja kesäkuu, s. 177-181

Suomen Teosofisen Seuran kolmas vuosikokous vietettiin Polyteknikkojen juhlasalissa Helsingissä toukokuun 15 ja 16 p:nä. Helluntaipäivän ohjelmaan kuului virallinen kokous klo 9 aamulla. Tämä alkoi ylisihteerin avauspuheella, jossa saatiin kuulla säkeitä Bhagavad Gitasta sanskritin kielellä, ja sitten seurasi vuosikokoukselle kuuluvien asioiden käsittely. Entinen ylisihteerä valittiin uudelleen, samaten vanha hallinto; ainoastaan neiti S. af Hällströmin sijalle, joka kieltäytyi, valittiin tohtori Edv. Selander ja hänen sijalleen varalta neiti Alida Alander. Kaikenlaisia hallinnon ehdottamia muutoksia vanhoihin sääntöihin päätettiin ottaa käytäntöön. Koska kaikkia asioita ei ehditty ratkaista ennen klo ½ 2, jatkettiin virallista kokousta iltapäivällä klo 4-½ 6. Sillä välin oli yhteiset kasvispäivälliset Hospitsissa, Vuorikadun 17:ssä. Kello 7 illalla alkoi yhteinen illanvietto vaihtelevine ohjelmineen ja teenjuontineen. Siinä kuultiin soittoa ja laulua ja maaseutulaisten tervehdyspuheita. Ohjelman huippukohtana oli tohtori W. Angervon pohjustus keskustelukysymykseen: „Mitkä ovat Teosofisen Seuran ja yksityisten teosofien velvollisuudet teosofista kirjallisuutta kohtaan?” Erinomaisen henkevällä ja ylentävällä puheellaan hän sai läsnäolevaisten sydämet innostumaan. Keskustelu, joka puhetta seurasi, oli erittäin vilkas ja valaiseva. Useimmat puhujat yhtyivät alustajan ponsiin, joiden mukaan oli ruvettava ripeään toimintaan teosofisen kirjallisuuden puolesta. Ensiksikin oli suotava, että jokainen T. S:n jäsen liittymällä ostajien renkaaseen hankkisi itselleen kaikki suomen kielellä ilmestyvät teokset. Toiseksi looshit voivat ruveta ahkerasti myymään ja levittämään kirjallisuutta. Kolmanneksi Teosofinen Seura voisi ostaa kirjoja ja lahjottaa kyläkirjastoihin maaseudulla. Neljänneksi T. S. vielä voisi palkata tai avustaa erityistä myyjää, joka kulkisi ympäri. Mitään suoranaisia päätöksiä ei tietysti voitu tehdä, se vain päätettiin, että pohjustus ja selonteko keskustelusta painettaisiin vuosikertomukseen jäsenten luettavaksi ja pohdittavaksi. Illatsu päättyi klo 10 jälkeen.

Helluntaimaanantaina oli julkinen vuosijuhla klo 11-½ 2. Ohjelma oli seuraava: 1) Tervehdyspuhe: A. Aaltonen. 2) Rakkaudelle, melodraama kirj. Pekka Ervast, säveltänyt Oskar Merikanto: rouva T. Vuorenjuuri ja Oskar Merikanto. 3) Esitelmä ruotsiksi tohtori Hj. Runeberg. 4) Kööri laulua: Teosofisen Seuran sekakuoro. Väliaika. 5) Soololaulua: neiti E. Relander. 6) Esitelmä suomeksi: Pekka Ervast. 7) Kööri laulua: T. S:n sekakuoro. Ohjelma suoritettiin mainiosti. Kuulin monen – sekä maaseutujäsenten että syrjäisten – vakuuttavan, että tämä oli paras teosofinen juhla, missä he olivat olleet läsnä. Tosiaan vallitsikin yksi ainoa tunnelma alusta loppuun: hiljainen riemu siitä, että elämässä on totuutta, rakkautta ja kauneutta olemassa. Monen silmä kyyneltyi, kun kööri yhdessä neiti Relanderin kanssa pianon säestyksellä lauloi Wennerbergin mahtavan psalmin „Mitä kyynelissä kylvetään, se riemulla niitetään”. Melodraaman musiikki oli erittäin tunnelmikas ja viehättävä; sen sanat luetaan tässä Tietäjän numerossa.

Iltapäivällä klo 5-9 oli vielä yhteinen retki Seurasaareen, jossa kokouksen osanottajat valokuvattiin ja samaten lootuslapset ja „Tietäjä-setä”. Siellä saatiin myös kuulla J. Simpasilan lämminhenkinen pohjustus: „Miten teosofi parhaiten voi palvella teosofiaa?”, jota seurasi lyhyt keskustelu, sekä allekirjottaneen jäähyväissanat. Kun vihdoin erottiin, oli varmaan yleinen tunnelma, että vuosikokous oli ollut sekä mieltäkiinnittävä ja opettava että lupaava tulevaisuuden suhteen.

Osanottajia oli noin puolen toista sataa.

*

Viime kuun loppupuolella lähetettiin minulle seuraava leikkele Tampereen „Aamulehdestä” n:o 85. Kirjotuksen otsakkeena oli „Nöyrä kysymys niille jotka uskovat salatieteilijöihin” ja itse kirjoitus oli näin kuuluva:

„Kun minä luin „Spiritististä” erään kertomuksen, jossa kerrottiin, että eräs teosofinen salatieteilijä mr Leadbeater kulkee erään ystävänsä kanssa astraaliruumiissaan henkimaailmassa, ja että hän voi sieltä käsin aineellistuttaa ystävänsä ja siten auttaa muun muassa eksyneitä ihmisiä, sekä että mr L. voi hajottaa esineitä näkymättömiksi ja kuljettaa niitä pitkän matkan päähän ja taas koota ne alkuperäiseen muotoonsa, niin minä rohkenen kysyä miksei hän, kun hän omaa niin tehokkaan todistuskeinon,

lopeta kerrassaan kaikkea riitaa mitä on maailmassa olemassa henkimaailman olemassaolon johdosta.

Odotan tähän monen muun tietämättömän kanssa vastausta ja toivon, että arvoisa toimitus suo tilaa teille asiallista vastausta varten. K. V. K.”

Sama nimimerkki „K. V. K.” oli viikkoa ennen lähettänyt minulle kirjeen ja siinä vaatinut todistuksia teosofisten ja salatieteellisten oppien totuudesta. Kirje saapui liian myöhään ehtiäkseen tulla vastatuksi Tietäjän huhtikuun numerossa, jonka tähden tässä sanon pari sanaa kysymyksestä, joka muuten paremmin sopii pohdittavaksi Tietäjässä kuin jokapäiväisessä sanomalehdessä.

Kysyjä valittaa, että maailmassa on riitaa henkimaailman olemassaolon johdosta, ja ihmettelee miksei Mr. Leadbeater käytä yliaistillisia voimiaan riitaa lopettaakseen. Jopa hänen mielestään se tosiasia, ettei Mr. Leadbeater käytä voimiaan mainitulla tavalla, todistaa, ettei hänellä niitä olekaan.

Tämä aivan muistuttaa koululuokkaa, jossa oppilaat hikoilevat laskujensa ääressä opettajan istuessa vallan tyynenä syrjässä järjestystä valvoen. Miksei opettaja astu alas oppilaiden kesken näyttämään heille, kuinka problemit ratkaistaan? Miksei hän, joka osaa, laske oppilaiden puolesta, ettei heidän tarvitsisi vaivaa nähdä? Olisikohan syy siinä, ettei opettaja kykenekään laskuja suorittamaan?

Yhtä epäviisasta on vaatia, että ne, jotka todella tietävät ja taitavat, rupeaisivat ehdottoman sitovasti todistamaan ihmiskunnalle henkimaailman olemassaoloa. Ei silloin jäisi mitään varaa ihmisten omille älyllisille ja henkisille ponnistuksille. Ja kuitenkin juuri oma työ, oma pyrkimys, oma yrittely kehittää ihmistä. Jos mikään asia tulee jokapäiväiseksi, ei sitä moni ihmettele, ei ajattele, ei pohdi. Elämä on täynnä ihmeitä, mutta jokapäiväisen ihmisen silmissä elämä on läpeensä kuiva, selvä ja yksitoikkoinen. Kuolema yksin on kysymys, joka vielä panee useimpien päät pyörälle. Jos nyt senkin arvotus ratkaistaisiin niin, ettei jäisi mitään epäilyksen, etsimisen ja tietoon pyrkimisen varaa, täytyisi maailmamme pian ylen väsyneillä ja välinpitämättömillä yli-ihmisillä. Viisaasti menettelevät sentähden korkeammat voimat, kun he kieltävät pääsyn tiedon valtakuntaan muilta kuin niiltä, jotka väsymättömällä, älykkäällä ja henkevällä etsimisellä ovat todistaneet sielunsa tuoreuden ja epäitsekkyuden.

Sillä tämä tosiseikka, joka useimmiten väsyviltä unohtuu, on mielessä pidettävä: se ihminen, joka noudattaa viisaiden ja tietäjien antamia selviä neuvoja, hän kehittyy itse tietäjäksi. Toisilla ei ole oikeus vaatia semmoista,

josta ne eivät ole säädettyä hintaa maksaneet. Mutta se joka tekee, mitä Mestari käskee – „rakasta Jumalaa (totuutta) ylinnä kaikkea ja lähimäistäsi niinkuin itseäsi”, – hän myös näyttää käskyn täyttämisen tulokset. Ne jotka toisella tavalla ja ennenaikaisesti koettavat anastaa itselleen yliaistillista tietoa, joutuvat kaikenlaisten harhojen valtaan, koska kasvattavat itsessään mediumisuutta. Yksin se on vaaroista vapaa, joka kulkien totuuden ja rakkauden kaitaa polkua ei ajattele itseään, ei omaa kehitystään, ei omia voimiaan, vaan iloitsee siitä, että hän saa toisia palvella.

Ja näitä ihmisiä on. He eivät ole pyytäneet tietoa itselleen itseään varten, vaan heidän sydämensä on palanut halusta muita auttaa. Ja kumma! Heidän hengessään on kasvanut tieto elämän ja kuoleman salaisuudesta. Heidän silmänsä on auennut näkemään tuonelan valtakuntaan ja heidän korvaansa on alkanut kaikua taivaallisia soittoja. He tietävät, että henkimaailma on. He tietävät, että vainajia on ja minkälaisissa tiloissa ne elävät. He tietävät, että kehittynyt ihminen voi näkymättömässä ruumiissaan auttaa sekä eläviä että kuolleita. He tietävät, että Mr. Leadbeater ei väitä mahdottomia. He tietävät, että henkimaailmassa on paljon ihmeellisempiä asioita kuin ne, joista tähän saakka on julkisesti puhuttu.

Eikä sittenkään maailman tarvitse luottaa ainoastaan heidän sanoihinsa ja lausuntoihinsa. Paljon on tapahtunutkin fyysisessä maailmassa semmoista, joka on omiansa herättämään ajattelevaa ihmistä vakavaan harkintaan. Kaikilta ajoilta on kertomuksia tietäjien ihmetöistä, jotka helposti ovat erotettavissa mediuumein eli välittäjien aikaansaamista ilmiöistä. Yksin Teosofisen Seuran alkuaikoina tapahtui ja tehtiin paljon tämmöistä. Se joka totuuden etsijän ennakkoluulottomalla tutkimishalulla ottaa selvää T. S:n alkuhistoriasta, hän oppii uskomaan okkultisten ilmiöiden ja maagillisten tekojen mahdollisuuteen.

Tämänlaatuiset ajatukset johtuvat heti mieleen, kun lukee K. V. K:n nöyrän kysymyksen.

*

Muutamassa koulussa, joka voi iloita tavallista suuremmasta henkisestä vapaudesta, oli äsken uskontotunnilla läksynaiheena Jakob Böhmen ja nykyaikainen teosofia. Vaikka kirjassa oli asioista puhuttu, ei yksikään oppilas viitannut, kun opettaja pyysi kertomaan teosofiasta.

Opettaja ymmärsi yskän ja sai itse puhua. Lopulta hän kuitenkin kysyi, eivätkö oppilaat hyväksyneet lukukirjaansa. Se joka sai vastata selitti silloin, ettei hän ollenkaan voinut pitää uskontokirjasta, koska se ei ollut tasapuolisesti, vaan aivan yksipuolisesti, ahdasmieliseltä, kristilliseltä kannalta kirjoitettu. „Miksemme saa lukea semmoisia kirjoja, joissa sanottaisiin totuus? Semmoisia, jotka vain kertoisivat kaikista lahkoista ja uskonnoista, mitä ne itse opettavat, eivätkä heti kaikkia arvostelisi ja haukkuisi! Voimmehan itse nähdä, mitä on niissä hyvää, mitä huonoa!” Nämä olivat sangen kehittyneen ja älykkään oppilaan sanoja, mutta syvästi inhimillisiä ja tosia. Opettaja ei voinut muuta kuin sanoa: „semmoista kirjaa ei kukaan kykenisi kirjoittamaan. Ei yksikään ihminen ole niin tasapuolinen.”

Sen opettajan pitäisi tutustua teosofiaan. Kaikki se muuten on ajan merkkiä.

*

Kaksi uutta kirjaa on ilmestynyt Teosofisen Kustannusliikkeen toimesta: *Luonnonhengen*, kirj. C. W. Leadbeater, suom. V. H. V. ja *Seitsemän sakramenttia ja niiden salainen merkitys*, kirj. Prinsessa Mary Karadja, suom. V. H. V. Kummankin hinta on 60 p., jälkimäinen myös sidottuna á 1:50. Molemmat kirjaset ovat erinomaista lukemista.

Heinä- ja elokuu, s. 225-228

Kun ihminen on tullut sille kohdalle elämän taipaleella, että hengen ääni hänen sisässään alkaa kuulua, silloin hän tahtoo, että ulkonainenkin elämänsä muodostuisi sisäisen näkemyksensä ja tuntemuksensa mukaiseksi, että hän jokapäiväisessä elämässään saisi työskennellä tuon sisäisen hengen käskyjen mukaan, sen taivaallisen valtakunnan puolesta. Milloin ihminen varhemmassa ruumistuksessa on oppinut hengen kuiskeita kuulemaan, silloin hän nykyisessä jo lapsena osottautuu omituiseksi ja lahjakkaaksi olennoiksi, joka suuremmalla tai vähemmällä voimalla ja tietoisuudella myöhemmin murtaa itselleen tien elämässä. Tämmöiset neron lahjoilla varustetut ihmiset tekevät työtä eri aloilla, taiteen, tieteen, uskonnon, filosofian, mutta yhteistä heissä on sisäinen kutsumus, joka sallimuksen voimalla ja väellä on asettanut heidät määrätyn työn ääreen. He eivät ole itse työtään valinneet, vaan työ on valinnut

heidät. Jos he työtä tehdessään sortuvat, on heidän sortumisensa kuin urhon kuolema taistelutanterella . . .

Vaikeampi taas on niiden ihmisten asema, joissa hengen ääni vielä on siksi heikko ja siksi nuori, ettei se ole heitä määrättyyn työhön kasvattanut, tai joissa se alkaa kuulua vasta myöhemmin elämässä jonkun voimallisen herätyksen kautta. He joutuvat kaikenlaisiin ristiriitoihin, siveellisiin ja muihin; he eivät tahdo löytää kultaista siltaa, joka yhdistää hengen ja aineen maailmat toisiinsa. Monet teosofitkin ovat varmaan kokeneet tätä; monet yhtyvät seuraaviin sanoihin, jotka kerran kirjotti minulle eräs keski-ikäinen totuuden etsijä:

„Tämä ei ole ainoastaan synnintunnustus, vaan enemmän epätoivoisen avunhuuto tässä yksinäisyydessä, tässä soraääniä täynnä olevassa maailmassa. Epätoivoisen avunhuuto. Niin todellakin. Mitenkä sen muuten selittäisin? Asemani on liian omituinen että sitä osaisin toiselle selittää. Mutta eräs kristityksi kääntynyt japanilainen, joka köyhänä miehenä lähti opiskelemaan Amerikkaan hyläten kaikki oman maansa edut ja hyvät asemat, lausui kerran aineellisten huolten rasittamana: „Minä murehdin köyhyyttäni, koskapa lihani saa siitä kärsiä. Minä pelkään rikkautta, sillä silloin vaara uhkaa sieluani.” Niin, todellakin kummallinen asema! Niin olen minäkin monta kertaa jättänyt asemat, jotka tuottavat aineellista etua, mutta jotka kaikki ovat myös vieneet koko ajatuksen ja huomion muualle. Ei ole jäänyt aikaa eikä huomiota ajatuselämälle, ja ilman sitä ei voi päästä Jumalan tuntemukseen. Kun jokapäiväinen elämä vie kaiken huomion puoleensa, niin ajatuselämän kehitys jää jällelle, ajatusruumis surkastuu, jos niin voi sanoa. Siitä kärsii taas se korkeampi minä, joka tietää mitä alempi tarvitsee päästäkseen tätä lähestymään. Korkeampi minä sanoo aina: työnnä luotasi kaikki se mikä häiritsee ajatuselämän kehitystä. „Etsi ensinnä Jumalan valtakuntaa ja Hänen vanhurskauttaan, niin kaikki muut annetaan sitten.” Sama ääni kaikuu kaikista muistakin mystillisistä kirjoista: „Hiljaisuuden äänestä”, „Bhagavad Gitasta” sekä kaikista muistakin teosofisista kirjoista. Kaikissa sanotaan, että sinun täytyy tulla kuuroksi kaikelle tälle harhalle ennenkuin voit kuulla Itsen ääntä. Ja sitä minä tahtoisin niin sydämestäni tehdä. Vaan nyt astuu jyrkästi taas esille toiselta puolen yhteiskunnallinen velvollisuus perhettäni kohtaan. Minun velvollisuuteni on pitää siitä huolta, ja se vaatii sellaista työtä, että näitä korkeamman minän neuvoja silloin ei voi seurata. Mitä sitten on tehtävä? Olen itse järkeni mukaan asiaa koettanut punnita, mutta se ei riitä asiaa ratkaisemaan. Olen koettanut etsiä ensinnä

ajatuselämää ja koettanut toteuttaa vanhurskautta, vaan aina silloin joutunut ahtaammalle ainemaailmassa. Sama tulos on aina joka kerta. Olen monta kertaa irottanut itseni hyväpalkkaisista toimista ja palannut takaisin ajatustyöhön, mutta tässä astuu esille aina tuo kiusallinen murhe toimeentulosta. Yksinäni minä eläisin missä tahansa, mutta sitä ei jaksaisietää että lapset kärsivät nälkää. Tiedän kyllä, että silloin olen vielä liian kovasti astralimailmaan eli tunne-elämään kiintynyt. En jaksaisietää sitä kipua, jonka tuottaa sen siteen katkaiseminen, joka sitoo minua vielä tähän tunnemaailmaan. Astralimailmaa varotetaan karttamaan kovasti „Hiljaisuuden äänessäkin” ja vaikein se on tämän salin läpi käyminen. Minä tiedän kyllä että nämä ovat varjoja, tyhjiä mielikuvia, mutta voimakkaita näyttävät nämä kuvat olevan. Sinä kummallinen tunnemaailma, sinä ristiriitaisuuksien labyrintti. Vaikea on sinun sokkeloistasi löytää tietään ulos. Kumpi on nyt edullisempi minun asemassani tehdä: kuulla korkeampaa minäänsä, katkaista kaikki tunne-elämän siteet, jättää perheensä oman onnensa nojaan ja ruveta työskentelemään ajatus-tasolla, ajatustyössä ja ajatusmaailmassa, vai jäädä vielä riippumaan alemmassa minässään, palvelen fyysillistä elämää ja harhailen astralielämän sokkeloissa? Vaikea on irtaantua tunteistaan, sen me tiedämme. Monelle on tunne-elämä kaikki kaikessa, hän luulee silloin jo saavuttaneensa koko autuuden kun on saavuttanut hienommat väreilyt tunne-elämässä, luulee olevansa taivaassa, kun tunteet ovat ylimmilleen kiihotetut, luulee, että korkeampaa hengen elämää ei ole. Mutta korkeampi minä sanoo: se on harhaa. Kaikki nuo astralikukkaset olivat harhakuvia; kaikki oli virvatulta. Mutta tuo virvatuli on vaikeata sammuttaa . . .”

Olen tähän ottanut niin pitkän otteen hänen kirjeestään, koska se mielestäni selvästi kuvaa hänen asemassaan olevan ihmisen ristiriitoja. Hengen ääni on puhunut ja käsenyt osaksi itsekasvatustyöhön osaksi älylliseen työskentelyyn. Mutta aineellisten varojen puute tekee hengen käskyjen noudattamisen vaikeaksi, miltei mahdottomaksi, koska perhe toimeentullakseen välttämättä vaatii suurempia näkyväisiä tuloksia työstä.

Ja silloin, huomatkamme, kuuluu uusi ääni ihmisen sisässä, joka sanoo: „etkö näe, että tunteet, itsekkäät tunteet sitovat sinut perheeseesi? Mikset voisi niitä katkaista ja elää hengen elämää?” Näin puhuu kiusaajan ääni ja ihminen useinkin siihen määrin sokaistuu, että hän sekottaa toisiinsa „itsekkäät” tunteet ja *velvollisuudet*. Totta on, että perhesuhteissa voi puhua tunteista, jopa itsekkäistäkin, mutta kun on kysymys isän suhteesta lapsiin,

miehen suhteesta vaimoon, silloin on jo velvollisuus astunut paljaan tunteen sijalle.

Tarkka ero on tehtävä hengen äänen ja kiusaajan äänen välillä. Hengen elämä on kyllä sitä laatua, että se ei kärsi esteitä tiellään, että siihen on antauduttava kokonaan – ei voi palvella kahta herraa, jumalaa ja mammonaa, – mutta *esteet on voitettava* niin sanoaksemme rehellisessä taistelussa, niiden tieltä ei saa paeta.

Hengen elämän esteet ovat kahta lajia: sisällisiä ja ulkonaisia. Sisällisiä ovat ihmisen omat heikkoudet, hänen syntinsä, hänen vikansa, hänen pahuutensa. Ulkonaisina esteinä esiintyvät yhteiskunnalliset, perheelliset y. m. olot. Sisäiset esteet voitetaan siten, että pahasta luovutaan; tämä „kaita tie” on vaivaloinen ja pitkä, mutta jo ensimmäisten askelten perästä kasvaa sisäinen ilo ja itseluottamus, ja ihmisen ulkonainenkin työ alkaa henkevyyttä. Ulkonaiset esteet taas – mikäli ne kuuluvat karmallisten velvollisuuksien kategoriaan – voitetaan ainoastaan siten, että velvollisuus täytetään viimeiseen ropoon asti. Siinä ei mitään anteeksiantamusta tule kysymykseen: ihmisen otsassa on joko voittajan kunniamerkki tai pakolaisen häpeäpilkku.

Mutta tästä kaikesta paistaa näkyviin ylevä totuus; „esteet” ovat itse asiassa apukeinoja ja portaita nousemiseen. Sillä mistä ihminen saisi voimaa elää hengen elämää, ellei hän pahan kanssa taistelllessaan, sen kourissa huokaillessaan olisi hankkinut itselleen sekä kärsivällisyyttä että väkevyyttä? Ja miten ihminen voisi kasvaa luotettavaksi hengen vainiolla työskentelijäksi, jonka käsiin suurikin tehtävä ja kutsumus voidaan uskoa, ellei hän olisi oppinut uskollisuuden läksyä, verrattain pienten velvollisuuksien tunnontarkassa täyttämässä?

*

Theosophist'in kesäkuun numerossa Annie Besant kertoo kahdesta suuresta rahalahjotuksesta, jotka Teosofisen Seuran päämaja toukokuun alussa sai vastaanottaa parilta ranskalaiselta jäseneltä. Niiden yhteinen summa oli noin Smk. 55,000, ja lahjottajien määräyksen mukaan on rahalla ostettu maata lisää päämajalle, jonka alue nyt käsittää noin 218 tynnyrinalaa.

Koska Suomi saa Adyarin tapaisen päämajansa?

*

Tämmöisenä aikana, kuin nykyinen on maassamme valtiollisessa suhteessa, on varsin tärkeitä, että ne ihmiset, jotka ovat perehtyneet teosofiseen maailmankatsomukseen, pitävät mielensä rauhallisena, iloisena ja ystävällisenä. Monet, monet ajattelevat, että heillä on syytä katkeruuteen ja ylenkatseeseen venäläisiä kohtaan – älkäämme me koskaan niin ajatelko! Toisella puolen rajaa on paljon meidän maamme ystäviä, ja jos meitä kohtaisi joku ansaitsematon vääräys, on korvauksemme myöhemmin yhtä suuri. „Rakastakaa niitä, jotka teille pahoin tekevät” – niin, muistakaamme vielä mieluummin, että kukaan ei oikeastaan voi meille pahaa tehdä! Jospa Suomen teosofit lähettäisivät suuria myötätunnon ja rakkauden ajatusaaltoja Venäjälle, lisäten siten niiden voimaa, jotka Venäjällä koettavat rakkaudessa ja rauhassa valmistaa uuden ajan tuloa.

Uusi aika on jo kynnyksellä. Auringon ensimmäiset säteet kultaavat jo kuusten latvoja. Pian häipyvät usvat laaksoista, ja silloin ihmisten silmät aukenevat näkemään, kuinka ihana tämä maapallo on ja kuinka ihana elämäkin voisi olla . . .

Eikö ilmassakin ala tuntua, etteivät ihmiset enää oikein jaksaa uskoa pahan ylivaltaan?

Syyskuu, s. 289-296

Välistä sielumme kamppailee tuskien ja epäilysten mustassa yössä. Syynä on useinkin personallinen suru. Olemme jossain hartaassa toiveessa pettyneet, karman käsi on kohdellut meitä kovasti, hyinen halla on tunkenut sydämeemme. Kuta herkempi ja hienorakenteisempi sielumme on, sitä toivottomampi on sen tuskanhuuto: „minun jumalani, minun jumalani, miksi minut ylön annoit!” Elämän entinen sisältörikkaus on häipynyt sen näkyvistä, kolkoin katsein se tuijottaa tyhjyyteen ja huudahtaa: „missä on todellisuus? Onko mitään todellista olemassa? Kaikkihan on harhaa, katoovaista kuolemankulkua.” Uuvuksissaan tahtoisi sielumme painautua lepoon, vaipua kuolon uneen ja haihtua nirvaanan olemattomuuteen, jos semmoista olisi olemassa . . .

Tämmöiset hetket ovat kalliita. Ottakaamme niistä vaarin. Vaihtelun laki vaikuttaa, että ennemmin tai myöhemmin vapaudumme synkästä mielentilastamme, mutta pääasia ei ole, että siitä vapaudumme – paljon tärkeämpi on, millä tavalla vapaudumme. Jos ulkonainen ilo yksin voi

meidät nostaa, silloin sielussamme on vielä lapsen heikkoutta paljon. Jos itse kykenemme omin voimin nousemaan, silloin sielumme jo on alkanut varttua, on jo vähän oppinut itseään tuntemaan.

Nuo hetket annetaan meille juuri sitä varten, että kasvaisimme itsenäisiksi, voittaisimme heikkoutemme ja riippuvaisuutemme ja oppisimme seisomaan omilla jaloillamme. Onnen suurennuslasitko yksin näyttävät meille totuuden? Emmekö kykene sitä näkemään silloinkin, kun surun harso peittää silmämme? Ja emmekö tahtoisi oppia heittämään sekä suurennuslasit että harsot?

Olkaamme siis kiitolliset alakuloisuudenkin hetkistä. Ne tarjoovat meille erinomaisen tilaisuuden. Synkkyys ja pessimismi on kuin mutainen suo, johon helposti uppoa. Mutta jos tahdomme kasvaa voimakkaiksi sielustamme, täytyy meidän oppia tekemään kuin sadun paroni Münchhausen: nostamaan itsemme suosta omalla kädellämme. Kuinka taas tämä voi käydä päinsä?

Sangen yksinkertaisesti. Meillä on luonnollinen ase käytettävänämme, taikasauva, jonka avulla pimeinkin yö voi muuttua päivän valkeudeksi. Tämä taikasauva on ajatuksen voima. Ajatelkaamme!

Jos ei meillä ole tietoa korkeammasta elämästä, jos oma personallinen hyvinvointimme on korkein päämäärämme, silloin voimme auttaa itseämme ajattelemalla ja muistamalla, kuinka paljon onnea sittenkin on elämässämme. Harvoin ihmistä kohtaavat kaikenlaiset surut yhtäaikaan: jos omaisuutensa menettää, on terveys jälellä, jos ystävä hylkää, on mieluisa työ jälellä, j. n. e. Mutta jos olemme saaneet kokea korkeata hengen elämää, silloin pitää meidän sitä ajattelemalla feenikslinnun tavalla kohota poroksi palaneenkin personallisen elämämme tuhkasta.

Ajatelkaamme elämän suuria todellisuuksia silloin, kun sielumme toivottomana huutaa: „missä on totuus ja missä on todellisuus?” Vaikkemme ehdotonta totuutta voi tietää, on ehdottomasti tiedossamme joitakuita suuria totuuksia. Enkä nyt tarkota abstraktisia aatteita, opinkappaleita tai otaksumia, vaan niin sanoakseni käsin kosketeltavia käytännöllisiä totuuksia.

Totuus on, että ihmissielu kaipaa onnea, rauhaa ja sopusointua. Totuus on, ettei ainoastaan minun, vaan kaikkien ihmisten sielut sitä kaipaavat. Totuus on, että sitä etsiessämme tavallisesti kuljemme harhaan: emme muista toisiamme ja toistemme tarpeita. Totuus on, että maailmassa on paljon, joka häiritsee ihmisten onnea. Paljon on poistettava, ennenkuin

ihmiskunta saavuttaa sen tilan, joka sille kuuluu ihmisyyden luonnollisena lahjana.

Ottakaamme esimerkki.

Raskain fyysillinen taakka, mitä ihmiskunta hartioillaan kantaa ja joka erityisesti estää ja ehkäisee ihmisten onnen, on sotalaitos. Varsinaisen sodan kauhuista on turha puhua; jokainen myöntää, että ihmisten laumottain murhaaminen, kaupunkien ja maatalojen hävittäminen, leskien ja orpojen hätähuudot, yleinen kurjuus ja köyhyys eivät ole onnea enentäviä ihmiselämän ilmauksia. Mutta militarismiin sisältyy paljon muuta. Asetettu rauha on yhtä kamala painajainen kuin sota. Puhumatta siitä, mitä seisovat ja yhä lisäävät armeijat maksavat – yksin Euroopassa vähintään 10 miljonaa markkaa päivässä, – puhumattakaan siitä, että kymmenien ja satojen tuhansien ihmisten paras ikä kuluu kaikenlaisiin järjettömiin voimistelutemppuihin ja murhaamisharjoituksiin, tekee paljas se tosiseikka, että armeijoja on käytettävissä, hallituksille ja valtioille mahdolliseksi harjottaa kaikenlaista sortoa ja vääryyttä, josta miljonat viattomat ihmiset saavat kärsiä, samalla kuin alamaiset ovat estetyt panemasta toimeen sellaisia parannuksia ja muutoksia yhteiskunnallisessa elämässä, jotka vallassaolijoiden mielestä ovat „ennenaikaisia”.

Tätä ajatellessamme ymmärrämme, että rehellisillä ja hyvillä ihmisillä on suuri työ edessään: työ rauhanaatteen puolesta. Kuta vakavammin yleistä mielipidettä kasvatetaan inhoamaan sekä sotaa että sotalaitosta, sitä nerokampia ehdotuksia maailmanrauhan aikaansaamiseksi keksitään ja tuodaan päivänvaloon. Onhan jo olemassa suuri rauhanliike ja säännölliset rauhankongressit. Ja äsken Norjassa käydessään presidentti Roosevelt ehdotti, että valtiot ylläpitäisivät keskenäisen rauhan kansainvälisen rauhanarmeijan välityksellä, joka uhkaavana poliisivoimana valvoisi, ettei missään rauhaa yritettäisi rikkomaan. Toteutukoon maailmanrauha millä tavalla tahansa – vähitellen tai äkkiä, – se mikä tekee rauhan pysyväiseksi ja takaa sen, on kansojen yleinen mielipide. Sitä siis on kasvatettava.

Emmekö siis voi sanoa sielullemme, kun se epäilee ja kysyy elämän todellisuutta: „kas tuossa on jalo työ, epätsekäs työ, joka vie ihmiskuntaa eteenpäin kehityksessä. Jos sitä työtä teet, vaikka kuinka pienessä määrässä, et ole turhaan elänyt.”

Mainitkaamme toinen esimerkki.

Suurena esteenä ihmiskunnan onnelle on lihansyönti, ei sen kautta että liharuoka olisi vastenmielinen nykyajan ihmiselle – päinvastoin se on

hänelle herkkua, – vaan sen kautta, että hän tuottaa sanomattomia kärsimyksiä „nuoremmille veljilleen”, elämille. Tätä totuutta tosin useimmat ihmiset epäilevät. „Mitä tekemistä meillä on eläinkunnan kanssa? Jos se ymmärtää kärsiä, on sen kärsimys lyhyt – kuolemaanhan se aina loppuu – jota vastoin meidän nautintomme on suuri. Onhan eläinkunta niin sanoaksemme olemassa sitä varten, että se tyydyttäisi ihmiskunnan ruumiillisia tarpeita. Mitä onnen esteitä siis meille aiheutuisi eläinten tappamisesta?” Tämä pintapuolinen katsantokanta on vielä käytännössä vallalla, vaikka nykyinen elämänymmärrys yleensä tähtää toisaanne.

Jokaisen sivistyneen ihmisen ainakin pitäisi tietää, että kullakin luonnon valtakunnalla on oma elämänsä, oma tarkoituksensa ja päämääränsä. Eläimet palvelkoot ihmisiä, ihmiset auttakoot eläimiä, mutta hengen riistäminen toiselta ei kuulu avunsaantiin. Tappaminen on väkevämmän vääryyttä, josta hän on siveellisesti vastuunalainen.

Juuri tämä siveellinen vastuunalaisuus ja velka, jota ihmiskunta itselleen kokoo, on näkymätön painajainen, joka ahdistaa ihmiskunnan vapaata hengitystä. Velka on maksettava, ja ihmiskunta maksaa velkansa sairauksilla ja kivuilla, pelon, tuskan ja näennäisesti aiheettoman ahdistuksen tunteilla.

Kuinka paljon työtä on tässä ajattelevien ihmisten edessä! Ensiksi tulee heidän muuttaa oma elämänsä, hylätä sielullisten olentojen tappaminen ja niiden raatojen syöminen, toiseksi heidän tulee kasvattaa yleistä mielipidettä ymmärtämään ihmiskunnan velvollisuuksia luontoa kohtaan ja käsittämään, että väärinteosta eläimiä kohtaan aiheutuu ihmiskunnan nykyinen sairaaloinen tila. Ei siis sielumme tarvitse valittaa elämän tyhjyyttä kun ajatellaan, mitä kehitysmahdollisuuksia on ihmiskunnalla ja mitä tilaisuuksia jaloon työhön on meillä.

Ja vielä esimerkki.

Sangen yleisenä piirteenä ihmisten elämässä on sokea usko ja suvaitsemattomuus. Ja että sokea usko on suurena esteenä ihmiskunnan onnelle ja edistykselle, sen todistaa meille sekä historia että jokapäiväinen kokemus. Uskonsodat, kerettiläisten vainot, noidanroviot, tieteellisen työn vastustaminen – kaikki nämä kauhut ja häpeät johtuivat sokeasta uskosta. Ja vaikkei meidän päivinämme enää polteta väärauskoisia, saatetaan riistää heiltä leipä ja toimeentulo, maine ja kunnia, lapset ja omaiset. Ja kuinka paljon kärsimyksiä suvaitsemattomuus – suvaitsemattomuus ei ainoastaan

uskonnollisessa, vaan filosofisissa, siveellisissä ja käytännöllisissä kysymyksissä, – kuinka paljon kärsimyksiä tämä suvaitsemattomuus saa aikaan perhe-elämässä, seurapiirissä ja yhteiskunnassa, siitä ei pidetä mitään tilastoa, mutta tuhannet ja miljonat sekä lasten että aikaihmissen huokaukset ja kyyneleet, kiroukset ja kostonajatukset, vieläpä rikokset ja itsemurhat, puhuvat kyllin selvää kieltä niille, jotka avaavat silmänsä näkemään ja korvansa kuulemaan.

Mikä kumma erehdys, tämä ihmisen sokea itsepintaisuus! Luulla, että itsellä on oikein, ehdottomasti oikein ja että toisin ajattelevat ovat väärässä, luulla, että itse jostakin syystä on saanut tietää koko jumalallisen totuuden! Tämä harhaluulo olisi vielä kaikessa lapsellisuudessaan anteeksiannettava, jos siihen pysähtyisi. Mutta kun siihen yhtyy suvaitsemattomuus ja sydämen kovuus, vieläpä halu houkutella tai pakottaa toisia, lapsiakin ja nuoria, samaan harhaan, silloin tämä sielullinen piirre muodostuu viholliseksi ja vaaralliseksi ominaisuudeksi ihmisessä. Ja meidän on tunnustaminen, että uskonnollinen kasvatusta vuosisatojen vieressä on kehittänyt ihmiskunnassa tätä vaarallista ominaisuutta.

Paljon, paljon on siis työtä järkeville ja tunnollisille ihmisille! Samalla kuin itseään kasvattavat tulee heidän opettaa kanssaihmiään totuutta etsimään, ymmärtämään, ettei mitään voi löytää, ei totuutta, ei tietoa, ei onnea, jota ei henkensä kaikilla kyvyillä ja sielunsa koko voimalla ole etsinyt. Heidän tulee opettaa ihmisiä rakastamaan totuutta, vaatimattomuutta, suvaitsevaisuutta, sydämen hyvyttä ja lempeyttä, ei ainoastaan esimerkillään, vaan myös sanoillaan. Kuinka siis meidän sielumme, niinkauankuin maailmassa on näin paljon järjetöntä kärsimystä, jota on poistettava, olisi oikeutettu valittamaan elämän tyhjyyttä ja epätodellisuutta? Pois se. Ottakoon sielumme osaa tähän työhön totuuden puolesta, silloin onni ja tyytyväisyys, mielenrauha ja ilo palaavat takaisin voimakkaampina kuin konsanaan.

Ja sanokaamme sielullemme: missä on se maailmankatsomus, joka opettaa meitä rakastamaan elämän suuria, siveellisiä arvoja, kunnioittamaan kaikkien elävien olentojen luonnollisia oikeuksia, pyhänä pitämään totuuden jumalallista nimeä, työtä tekemään rauhan ja rakkauden valtakunnan puolesta? Jos olet maailmankatsomuksen löytänyt, semmoisen jumalallisen viisauden, iloitse silloin, sielu, ja nouse epäilyksien suosta, sillä kurkistaa olet saanut elämän syvyyteen ja nähnyt olet, että pohjalla pulppuva elämän lähde on puhdasta, kirkasta, ikuista autuutta ja onnea.

*

Olen saanut vastaanottaa seuraavan kirjeen:

„Kunnioitettava hra toimittaja! Tietäjässä oli Teidän vastauksenne siihen yksityiskirjeeseen, jonka keväällä Teille lähetin. Suonette kai minun myös kiittää siitä neuvosta, jonka tuossa vastauksessa annoitte. Olitte ottaneet kirjeestäni osan Tietäjään. Epäselvyytensä vuoksi se ei olisi sitä ansainnut. Mutta uskon myös, että teosofiset lukijat, varsinkin ne, jotka tuntevat olevansa samassa ristiriitaisuudessa kuin minäkin, ymmärtävät paljon toisen vaillinaisuusiakin.

Neuvonne selvitti minulle paljon asemaani. Olin ajatellut monta kertaa, että velvollisuuteni ehkä olisi tehdä samaten kuin Buddha ja Jeesus. Edellinen jätti kuninkaallisen asemansa, ihanan rakastetun vaimonsa, ainoan lapsensa, sukulaisensa ja kaikki sekä lähti kerjäläismunkkina käymään ympäri maata, neuvoen ja lohduttaen. Siten hän kerta kaikkiaan ratkaisi tuon pulmallisen kysymyksen, joka minua on kauan kiusannut: Onko ihmisen silloin kun hän tielle astuu, enää otettava huomionsa minkäänlaisia siteitä, jotka yhdistävät häntä tähän maalliseen harhaan? Jeesuksen ja sangen monen muun hurskaan ihmisen esimerkki näytti viittaavan myös siihen, että kaikki on hylättävä. Mutta nyt sanotte Te, arvoisa toimittaja, että „esteet ovat voitettavat rehellisessä taistelussa, niiden tieltä ei ole väistyttävä.” On otettava myöskin huomioon *velvollisuudet*. Ja nämä velvollisuudet, jos ne ovat karmallista laatua, ovat täytettävät viimeiseen ropoon saakka. Nyt ymmärrän asian paljon paremmin. Minun ei ole paettava velvollisuuksia, vaan voitettava karmani niiden täyttämällä. Tämä kuorma siis tuntuu melkein raskaammalta, kuin erakoksi jääminen. Täytyy pakosta olla sidottuna harhaan ja tämän yhteiskunnallisen elämän tehtäviin, joissa näkee pääasiana olevan itsensä ja muiden pettämisen.

Mutta jos velvollisuus niin vaatii, niin silloin sitä ei voi välttää, sillä pakolaisen häpeäpilkku otsalla en tahdo paeta taistelusta. Tosin sellaiset sanat kuin „häpeäpilkku” ja „kunniamerkki”, täytyvät olla oppilaalle sanoja, joilla ei ole sitä merkitystä kuin niille tavallisesti annetaan; ne ovat hänelle ainoastaan sanoja, joille hänen korvansa täytyvät olla kuurot, jos niillä tahdotaan käsittää tämän elämän arvoja: kunniaa ja häpeää. Mutta silloin kun oppilas pyrkii niiden voittajaksi, itsensä voittajaksi eli – minun

käsittääkseni – alemman minänsä voittajaksi, silloin siitä on arvoa. Mutta niiden käsite on silloin päinvastainen kuin ennen. Tässä mielessä en häpeä asettua mihin halpa-arvoiseen työhön tahansa velvollisuuteni täyttämiseksi. Mutta toinen asia on silloin se: hyödyttääkö työni ketään? edistääkö se Jumalan tarkoituksia? lisääkö sopusointua maailman harmooniassa, vai saako aikaan vaan pahennusta ja epäsointuja j. n. e.

Oikea paikka elämässä olisi meidän siis ennen kaikkea täytettävä. Ja tässähän se vaikeus löytyykin nykyisessä yhteiskuntaelämässä.

Ennen kaikkea kiitos toimitukselle neuvoistanne! Niistä asia niinkuin sanottu minulle – ja toivottavasti monelle muulle – paljon selkeni.”

*

Olen vastaanottanut myös seuraavan kirjeen:

„Arvoisa Tietäjän toimittaja! Pyytäisin ehdottaa Teille erään asian, jota pidän tärkeänä.

Eiköhän voisi esittää „Tietäjän” lukijoille, että perustaisivat lukurenkaita paikkakunnilleen valistuksen ja tiedon levittämistä varten.

Nykyaikana on mielestäni jokaisen valistuneen henkilön mieskohtainen velvollisuus ryhtyä valistustyöhön. Se käy parhaiten päinsä siten, että perustaa lukurenkaan eli sellaisen yhdistyksen jonka jäsenet sitoutuvat maksamaan esim. 2-5 tai 10 markkaa jäsenmaksua vuodessa, josta kokoontuneilla varoilla ostetaan yhteisesti kirjoja. Siten saataisiin aina uusinta kirjallisuutta yhdistyksen jäsenten luettavaksi. Sellainen yhdistys on tavattoman kehittävä ja kasvattava. Se herättää lukuhaluja kansalaisissa. Ja kun lukuhalu on herännyt, silloin aina tulee tiedonhalukin heräämään. Silloin tulisi teosofisenkin kirjallisuuden vuoro astua esille, kun tiedon halu olisi herännyt.

Lainausjärjestyksen voisi rengas itse laatia niin, että ei kirjat tulisi kenenkään luona kauvaa viipymään. Niistä voisi vielä lainaajalta kantaa esim. 5 p. maksun viikolta t. m. s. Sitten ne lopuksi – kun jokainen jäsen on lukenut – voisi myydä huutokaupalla ja ostaa taas uusia kirjoja näin saaduilla rahoilla. Tällainen rengas pitäisi olla joka kylässä, sillä sen siunaus on ääretön. Ja kun se kerran tulee alkuun, ei se koskaan kuole, jos vaan innokkaat henkilöt ovat etunenässä. Ja luulenpa vielä, että kun varakkaammat ihmiset paikkakunnilla tulevat sellaisen lukurenkaan hyödyksi huomaamaan, niin he kyllä varojakin antavat.

Helsingissä voisi vielä olla tällaisilla lukurenkailla yhteinen asiamies, joka hankkisi kirjat ja toimittaisi hinnanalennukset y. m. kustantajilta.”

Tämän kirjeen ehdotusta kannatan kaikesta sydämestäni. Teosofiset looshimme tekevät tässä suhteessa työtä teosofisen kirjallisuuden tutuksi tekemiseksi, mutta onhan olemassa paljon muutakin hyvää kirjallisuutta, johon kansan pitäisi tutustua. Kansamme lukuhalua on tosiaan oikein innolla herätettävä. Missä on ymmärtäväisempi ystävä, viisaampi opettaja, parempi toveri kuin hyvässä kirjassa, suuren neron, suuren sielun hengen tuotteessa? Lukemalla ja tutkimalla teemme ajatusruumiimme herkäksi ja plastilliseksi, ymmärtäväiseksi ja vastaanottavaiseksi. Ajattelemalla hankimme sille pysyväisen olemuksen, voiman, itsetietoisuuden ja älyn. Lukemalla kokoomme aineksia, ajattelemalla luomme aineksista elävän kokonaisuuden.

Mitä kirjeen viimeiseen ponteeseen tulee, tiedän, että kirjottaja itse, herra F. Korpi, Humalisto 4, Helsinki, mielihyvällä palvelisi renkaiden asiamiehenä Helsingissä.

*

Teosofisen propaganda-työn edistämiseksi Englannissa tehtiin siellä viime heinäkuussa merkillinen verotuspäätös.

Päätettiin, että jokainen jäsen, joka ei köyhyiden takia ole estetty, luovuttaa vähintään yhden pennyn (= 10 penniä) päivässä mainittua tarkotusta varten. Täten laskettiin, että vuosittain saataisiin kokoon pari tuhatta puntaa, siis viisikymmentä tuhatta suomen markkaa, jolla summalla tosiaan voi paljon saada aikaan aatteen levittämiseksi.

Ehdotuksen tekijä oli pastori Scott-Moncrief, joka äskettäin erotettiin virastaan Australiassa teosofisen vakaumuksensa takia, ja päätös tehtiin yksimielisesti valtavassa innostuksessa. Englannin T. S:llä oli paraikaa vuosikokouksensa.

*

Painosta on ilmestynyt neljä uutta kirjaa, joista kolme kuuluu sarjaan „teosofisia esitelmiä”:

Teosofisia esitelmiä n:o 5. *Rudolf Steiner*, HAECKEL, MAAILMANARVOTUKSET JA TEOSOFIA. Hinta 60 p.

S:a n:o 6. *Marta Steinsvik*, AVIOLIITTO JA SUVUN JATKAMINEN (suomentanut ja muistutuksilla varustanut V. Palomaa). Hinta 75 p.

S:a n:o 7. *Rudolf Steiner*, ISÄ MEIDÄN. Esoteerinen tutkistelmä. Hinta 50 p.

Alexander Fullerton, MITÄ ON TEOSOFIA? Suomentanut Martti Humu. Hinta 40 p.

Kaikki kirjat ovat mieltäkiinnittäviä ja ajatusta herättäviä. Viimeisen hinta on erittäin alhaiseksi asetettu, jotta kirja paljon leviäisi. Tämän on tehnyt mahdolliseksi eräs varta vasten annettu lahjotus.

Lokakuu, s. 325-329

Kun viime kuussa kirjoitin työstä rauhanaatteen puolesta, en ollenkaan muistanut, että sen aatteen vaarallisin vihollinen on meidän oma uskonnollinen koulukasvatuksemme. Siitä sain nyt äsken kouraantuntuvan todisteen, kun muuan nuori ystäväni, joka on koululainen, kirjotti minulle seuraavasti: „Ajattelin, että koettaisin tehdä teosofian aatteen tunnetuksi toverieni kesken. Mutta kyllä se on vaikeata. Päätin toverikunnassa ruveta puhumaan sen tapaisista asioista. Niin alustinkin keskustelukysymyksen rauhanaatteesta. Luulin kaikkien toki sen hyväksyvän. Siitä syntyi pitkä väittely kahdessa kokouksessa. Kaikki olivat „sotakannalla”. Sen puolustamiseksi vedettiin vanhat testamentit, isät jumalat ja enkelit. Ja viimein tuli loppupäätökseksi, että sota on puolustettava. Ankarasti sain siinä otella, kun kaikki olivat vastassani. Varsinkin se tuntui minusta tässä niinkuin muissakin keskusteluissa tovereitteni kanssa ikävältä, että he, niin pian kuin ruvetaan väittelemään, aina turvautuvat uskonto-opin dogmeihin, joita koulussa opetetaan ja jotka sentähden ovat heille tuttuja ja mukavia keskustelussa käytettäviksi kaikkine mutkineen ja kierouksineen. Mutta eivät he itsekään niihin usko, käyttävät niitä vain keskustelussa hyväkseen. Suurin osa tovereistani ei usko oikeastaan mihinkään, eivät ajattelekaan semmoista. Niin meni rauhanaate penkin alle. Mutta en sentään vielä hellitä, aion vieläkin koettaa.”

Todella häpeän puna nousee kasvoille, kun ajattelee, millä tavalla kristikunnassa lapsia ja nuoria kasvatetaan. Heidän ymmärryksensä täytetään kaikenlaisilla usein järjettömillä ja oikeuden- ja siveellisyydentuntoa loukkaavilla uskonkappaleilla samalla kun heille mahtipontisesti selitetään, että ihmisen järki ei riitä mittaamaan jumalallisia

syvyyksiä. Nykyajan nuoret eivät niin helposti „usko” kuin ennen vanhaan uskottiin, mutta tietysti heidän järkensä tulee pimitetyksi, heidän omatuntonsa väärään johdetuksi ja heidän sydämensä paadutetuksi, kun kaikessa vakavuudessa heille puhutaan Jumalan kostosta ja vihasta y. m. mahdottomuuksista. Siitä on sitten seurauksena, että murhaa pidetään nuorten kesken aivan oikeutettuna, vieläpä jalona ja kunniakkaanakin asiana.

Kuinka paljon tosiaan on työtä, ennenkuin saadaan kirkko ja uskonto puhdistetuksi siitä valheesta ja saastasta, mikä vuosisatojen vierieessä on kerääntynyt ympäri alkuperäisen kristinuskon. Sillä meidän oman uskontomme alkuaikoina ajateltiin aivan toisella tavalla sodasta ja väkivallasta. Silloin vielä pidettiin mielessä, kuinka Kristus opetti, ettei paha saa väkivallalla vastustaa, että se joka miekkaan tarttuu, hän miekkaan hukkuu j. n. e. Silloin vielä apostoli Johannes kirjotti, että meidän tulisi rakastaa veljeämme eikä lyödä häntä niinkuin Kain (1 Joh. III: 11, 12). Silloin vielä Paavali opetti, ettei meidän tulisi kostaa itse, vaan voittaa paha hyvällä. Toistan tähän (K. P. Arnoldsonin mukaan kirjasta „Seklernas hopp”) muutamia otteita vanhojen kristillisten kirjailijain teoksista.

Justinus Marttyri (98-166) sanoo puolustuskirjeessä roomalaiselle keisarille Antonius Piukselle: „Me jotka ennen olimme vieraat toisillemme, me nyt emme ainoastaan ole taistelematta vihollisiamme vastaan, vaan emme edes harjota vilppiä heitä vastaan, mutta kuolemme ilolla tunnustaen Kristusta.” Justinus kutsuu kristityitä ja sotamiehiä toistensa vastakohtiksi, ja hänen oppilaansa Titianus kertoo, että kristityt niinkään kieltäytyivät vastaanottamasta korkeampia sotilasvirkoja.

Irenæus († 202) läntisen ja itäisen kirkon rauhanrakentaja, esittää ja terottaa mieleen, että evankeliset sanat „rakastakaa vihollisianne” muodostavat mitä oleellisimman osan Kristuksen opista. Hän puhuu profetta Esaiaasta suurena edeltäjänä ja sanoo: „Kristityt ovat vaihtaneet miekkansa rauhan työkaluihin eivätkä tunne aseiden käyttöä.”

Clemens Aleksandrialainen († noin 220) kutsuu kristityitä rauhaa rakastavaksi kansaksi, ja hän kuvaa elävästi, kuinka Kristus kehottaa palvelijoitaan rauhalliseen asetyöhön.

Tertullianus (160-240) kirjottaa sepustuksessaan epäjumalten palveluksesta: „Kuinka kristitty voi tehdä sotapalvelusta? Kuinka hän voi esiintyä sotamiehenä ilman miekkaa, kun kerran Herra on ottanut häneltä miekan? Riistäessään miekan Pietarin kädestä teki Herra jokaisen sotilaan aseettomaksi.” Hänen mielestään sotamiesten tullessaan kristityiksi täytyy

luopua sotapalveluksesta, koska tämä ei sovellu yhteen Kristuksen opin kanssa.

Origenes (185-254) tuomitsi kaikkea sotapalvelusta. Väittelyssä kristinopin vastustajan Kelsoksen kanssa, joka syytti kristityitä pelkuruudesta, hän kirjottaa: ”Me emme enää tartu miekkaan yhtäkään kansaa vastaan emmekä enää opeta sotaa käymään. Me olemme Jeesuksen tähden tulleet rauhan lapsiksi. Me rukoilemme hallitsijamme puolesta, mutta emme enää ota osaa hänen sotiinsa, vaikka hän kuinka meitä ahdistaa.”

Lactantius († noin 330) – Konstantinin pojan Crispuksen opettaja, jota tyyliensä kauneuden takia on kutsuttu kristityksi Ciceroksi – sanoo nimenomaan: „Ei koskaan voi olla oikeamieliselle miehelle luvallista mennä sotaan.” Näin hän kuvaa sotaurhojen uraa: „Tämäpä on siis teidän tienne kuolemattomuuteen! Hajottaa kaupunkeja maan tasalle, tehdä maa autioksi, hävittää tai kukistaa vapaita kansoja! Kuta enemmän ovat hävittäneet, ryöstäneet, murhanneet, sitä jalompina ja kuuluisampina he itseään pitävät. He koristavat rikoksiaan hyveen nimellä. Joka yksityiseltä ihmiseltä riistää hengen rangaistaan rikoksen tekijänä. Murhaa ihmisiä tuhansittain, peitä maa vereen, myrkytä jokia kuolleitten ruumiilla, ja sinulle annetaan paikka Olympoksella, jumalien pyhällä vuorella.”

Jopa itse *Augustinus* (354-430) sanoo: „Saavutetaan paljon pysyvämpi kunnia poistamalla sotia rauhan sanoilla kuin hävittämällä vihollisia aseilla.”

Selvimminkin ilmaisee tätä kristillistä aatesuuntaa *Arnobius* vanhempi († noin 326) merkillisissä sanoissaan: „Jos ihmiset ymmärtäisivät, että heidän inhimillinen olemuksensa ei ole heidän ruumiillisessa muodossaan, vaan siinä, että ovat järkiolentoja, ja jos he edes hetkeksi kallistaisivat korvansa Herran pelastaville ja rauhaarakentaville käskyille, muuttaisi koko maailma heti terävimmät aseensa rauhallisten pyrkimysten välikappaleiksi ja pysyisi koossa ihanassa yksimielisyydessä, loukkaamattomien sopimuskirjain suojaamana.” *Arnobius* oli ollut innokas vanhan sotauskon puolustaja, ennenkuin hän kääntyi rauhan uskontoon.

Mutta ei ainoastaan Uuden Testamentin maailmankatsomus ole rauhanaatteen puolustaja. Vanhassakin testamentissa on kohtia, jotka selvästi osottavat, mitä parhaimpien ja jaloimpien juutalaisten sydämissä liikkui. Profetat olivat miehiä, joidenka suun kautta ihminen ja inhimillisyys puhui. Sentähden huomaamme heidän puolustavan

rauhaakin. Esaias näkee, että sota kerran on häviävä maan päältä. Joel ennustaa sovinto-oikeutta riidan ehkäisemiseksi. Jeremias kehottaa riisumaan aseita ja käymään vihollista vastaan luottamuksella. Sakarias sanoo, että vanhurskas on opettava rauhaa pakanain kesken ja että hänen valtakuntansa on ulottuva merestä toiseen ja joesta maailman ääreen j. n. e. Ja olihan juutalaisten kesken olemassa pieni yhdyskunta, essealaisten veljistö, jonka keskuudesta Jeesuskin lähti ja joka alusta saakka harrasti rauhanaatetta.

Kauas ovat meidän aikamme kristitityt eksyneet totuudesta ja Mestarinsa oikeasta opista, mikäli sotaa puolustavat ja sotaonnea rukoilevat Jumalalta, jota on kutsuttu rauhan ruhtinaaksi.

*

Aika on tullut meidänkin maassamme, että ihmiset hartaudella kuuntelevat jumalallisen viisauden sanomaa. Sen sain kokea äskeisellä luentomatkillani. Puolikolmatta vuotta oli kulunut siitä kuin viimeksi kävin maaseudulla puhumassa, ja sillä ajalla oli teosofinen maailmankatsomus ehtinyt iskeä syvempiä juuria kuin ennen kansan tajuntaan. Ansio tästä lankeaa looshien työlle. Niiden säännöllinen, joskin ulkonaisesti vielä vaatimaton, työ on puhdistanut ilmapiiriä ja vetänyt joukon viisaudelle alttiita sieluja lähemmäksi teosofiaa. Moni ei tarvinnut muuta kuin minun luentojeni antaman lopullisen sysäyksen ruvetakseen innolla tutkimaan tuota „uutta” elämänkatsomusta. Niin toteutuu taas vanha sana, että „viisaus etsii lapsiaan”.

Kävin 23 päivää ja 24 yötä kestäväällä matkallani Kotkassa, Viipurissa, – ohimennen myös Imatralla, – Joensuussa, Kuopiossa, Iisalmessa, Mikkelissä, Kouvolassa ja Lahdessa. Joka kaupungissa on looshi, Kouvolassa ei ole, mutta siellä on kauan elänyt teosofinen harrastus. Kullakin paikalla pidin 2 tai 3, jopa 4 julkista luentoa, yhteensä 21. Sitä paitsi puhuin 7 kertaa 9 looshikokouksessa, vastasin kysymyksiin j. n. e. Mainitsen nämä numerot todistukseksi siitä, että teosofinen harrastus loosheissamme on vakava. Että yleisökin, kuten sanoin tuntee vetoa teosofiaan, sen taas todistivat lukuisat kuulijakunnat ja myötätuntoiset sanomalehtireferaatit. Koska yhteensä puhuin noin 3,100 hengelle, kävi luennoissa keskimäärin noin 150 kuulijaa. Niinkin pienessä kaupungissa kuin Iisalmessa oli teosofinen esitelmä, kuten eräs paikkakuntalainen sanoi, houkutellut pari kertaa enemmän kuulijoita kuin tavallinen konsertti.

Mikkelissä tuli viimeisen luennon jälkeen maalaisukko sauvansa nojassa minua puhuttelemaan. Hän katsoi pitkään vanhoilla syvämietteisillä silmillään ja sanoi, että nyt oli tullut se jota odotettiin, teosofia. Kuopiossa tuli vartavasten muuan herrasmies, tirehtööri R., monen kuulijan puolesta pyytämään minua, että pian tulisin takaisin, sillä „nyt oli Kuopiossa maaperä otollinen teosofialle”. Joka paikassa tietysti teosofit lausuivat saman toivomuksen. Ja että loosheissa teosofia on jäsenille kallis, se ilmeni myös siitä rakkaudesta, huolenpidosta ja kunnioituksesta, jota kaikkialla osottivat häntä kohtaan, jota pitävät teosofisen liikkeen herättäjänä maassamme.

Parissa looshissa teosofia on saanut kannattajia yksinomaan „parempi-osaisten” kesken, mutta yleensä on sääntönä, että liikkeemme tunkeutuu „syviin riveihin”, vetäen samalla joitakuuta yläluokkalaisiakin mukaansa. Tämä on aivan erikoinen ilmiö Suomessa, jonka vertaista ei tietäkseni ole muualla. Se osottaa, että kansassamme piilee salatieteellinen ja mystillinen harrastus jätteenä muinaisilta kalevalaisilta ajoilta. Se ennustaa myös, että Suomellamme voi olla merkillinen tulevaisuus henkisessä suhteessa, jos vain ajoissa ymmärrämme ottaa asiasta kiinni. Tarvitsemme opettajia ja opastajia ja nyt aluksi tienraivaajia. Niitä onkin ja enemmän tulee. Joidenkuiden vuosien perästä on jo useampia suuriakin kykyjä oleva jumalallisen viisauden palveluksessa meidän maassamme.

Marraskuu, s. 365-370

Kun ajattelen, mitä tulevaisuutta kohti Suomi nyt käy, kun näen, mikä kirkas päivä paistaa niiden pilvien takana, jotka tällä hetkellä peittävät maallisten silmäimme näköpiirin, silloin henkeni nousee suuressa riemussa ja mieleni täyttyy uskolla ja luottamuksella. Mutta kun samalla muistan, mikä vastuunalaisuus lepää niiden hartioilla, jotka vähässäkin määrässä ottavat osaa tulevaisuuden valmistustyöhön, silloin huokaan sydämeni syvyydestä: „oi Herra, Sinä, joka johdat ihmiskunnan henkistä kehitystä, tee meidät kelvollisiksi työhösi. Me olemme itsestämme heikkoja, vähä-älyisiä, erehtyväisiä, tietämättömiä. Herätä Sinä meidän keskeemme joku, jolle soisit viisauden ja pyhyiden etevyyden lahjat, jota voisimme seurata ja johon voisimme uskoa ja luottaa.”

Ja kun näin huokaan, silloin kuulen hiljaisuuden äänen kuiskaavan: „sinä tiedät, etten ole teitä jättänyt enkä jätä. Tiedät, että suuriakin lähetän,

kun aika tulee. Tiedät myös, mikä teidän työnne nyt on Suomessa. Herättäkää kansan kaiho!”

Niin, totuuden kaipuu on voimakkaaksi herätettävä, veljellisen yhteiselämän kaipuu, onnen ja kauneuden kaihoisa kaipuu! Tulevaisuus on syntyvä menneisyydestä, Kalevan kansa nouseva haudastaan: te Väinölän sankarit, älkää enää kauan piilossa pysykö!

*

Näkijä neuvoo apua etsivää: „Teidän on vaikea olla ja te olette raskasmielinen. Teidän aurassanne on tumma pilvi, joka teitä painaa. Mutta te voitte siitä päästä. Se ei ole vartalonne ympärillä ja sisällä, silloin teidän olisi vaikea siitä irtautua. Se lepää hartioillanne ja raskauttaa ajatuksianne. Tiedättekö, millä tavalla voitte pelastua? Nostakaa kätenne ylös taivasta kohti ja sanokaa henkenne Herralle: minä tahdon vapautua. Sinä tahdot, että olisin vapaa, mikä meitä estää voi? Puhukaa luottamuksella ja uskolla.

„Kuinka oikein Kristus puhui sanoessaan ihmisille, että heidän uskonsa oli heikko! Kuinka inhimillinen oli Pietarin rukous, kun hän pyysi: Herra, vahvista uskoani! Sillä totisesti ihmisten usko on heikko. Meidän aikanamme on niin vaikea uskoa mitä ei näe. Ja kuitenkin usko näkymättömään maailmaan on vain uskoa omaan itseensä. Ei näkymätön maailma ole meidän ulkopuolellamme eikä meistä kaukana. Joka puolella se meitä ympäröi ja itse olemme sen kansalaisia. Se ihminen joka ei tunnusta itseään muuksi kuin fyysillisesti näkyväisen maailman jäseneksi, hän ei tunne itseään, hän kieltää itseänsä. Hän on aivan kuin laulaja, joka kainostelee ja sanoo: en minä osaa, silloin kun häntä pyydetään laulamaan. Hän jättää suurimmat kykynsä käyttämättä ja antaa niiden kuihtua . . .

„Mutta onnellinen se ihminen, joka ymmärtää itsensä ja tietää ken hän on. Ihminen on jumal-syntyinen henki, hän on kutsuttu aineellisen maailman herraksi, koko näkyväinen luonto häntä tottelee, kun hän oppii sitä käskemään. Ja opin tie on uskon tie, uskalluksen ja luottamuksen tie. Sinun pitää luottaa itseesi, oi ihminen. Tee sielusi väkeväksi äläkä sitten pelkää vastuuta. Luota näkymättömän hengen todellisuuteen. Kasvaos tiedossa ja rakkaudessa, kasvat myös vallassa ja voimassa.”

*

On kysytty, miksi ei Tietäjä ole julkaissut jatkoa kirjoitukseen „Teosofian vastustajat”, jonka edellinen osa „Onko teosofia humbugia?” oli luettavana tämän vuoden tammikuun numerossa. Syy on siinä, että Kustannusliike julkaisee jouluksi kirjan nimeltä „Teosofia ja H. P. Blavatsky”, joka sisältää joukon kirjoituksia suomalaisilta teosofeilta, m. m. kyseessä olevan artikkelin. Antaakseni käsityksen tästä erittäin huomattavasta julkaisusta, mainitsen muutamien kirjoitusten nimet: Alkusana (P. E.), Viestinviejä (K. I.), H. P. Blavatsky (M. H.), Miksi olet H. P. B:n ystävä ja teosofi? (V. A.), Yhdeksännentoista vuosisadan ihme (V. P.), Katsaus Teosofisen Seuran alkuaikoihin (V. H. V.), Teosofin kannalta (K. I.), Onko teosofia humbugia? (P. E.), Miksi rakastan teosofiaa? (I. H.), Vaikutelmia Mad. Blavatskyn kirjojen johdosta (F. K.), Eräs tunnelma (M. L.), H. P. Blavatskyn salaisuus (P. E.), Pohjoisnavan seuduilta (H. P. B.) y. m., y. m.

Koska monet kirjoituksista ovat melkoisen laajoja, tulee tästä H. P. B.-julkaisusta oikein paksu nidos.

Toinen mieltäkiinnittävä kirjauutuus täksi jouluksi on kokoelma amerikkalaisen kirjailijan Prentice Mulfordin elämää ja henkeä uhkuvia essayejä, jonka kokoelman nimeksi olen pannut „Uusi elämänyymmärrys”. Prentice Mulford, joka syntyi 1834 ja kuoli 1891, oli luonnostaan mystikko, näkijä ja seikkalija. Hänen varsinainen toimensa oli sanomalehtimiehen, mutta vuonna 1886 hän rupesi julkaisemaan „Valkoisen ristin kirjasto” nimistä sarjateosta, jota yhteensä ilmestyi kuusi nidosta ja jossa hän lyhyeissä ja pontevasti kirjoitetuissa artikkeleissa koetti näyttää, kuten hän itse sanoi, „miten tuloksia voipi saavuttaa joka toimessa ja taiteessa ajatuksen voimalla ja mielen hiljaisella mahdollilla”. Tämä kirja tulee varmasti herättämään mitä suurinta ihastusta suomalaisessa lukijakunnassa, sen koko sisältö kun on aivan käytännöllistä teosofiaa.

*

Kuva tässä vieressä esittää vastikään kuollutta kreivitär *Constance Wachtmeisteriä*, joka on kirjottanut suomalaisellekin lukijalle Tietäjän kautta tutuksi tulleen kirjan „H. P. Blavatsky ja Salainen Oppi”. Minulla oli kunnia tuntea persoonallisesti kreivitär Wachtmeisteriä, enkä voi sanoa, että tämä valokuva olisi onnistuneimpia. Hän näyttää tässä melkein surumielisen syvämietteiseltä, kun taas opin tuntemaan hänet yhtä iloiseksi ja nöyrän viehkeäksi kuin paljon miettineeksi ja kokeneeksi naiseksi. Vietin hänen

kanssaan 14 muistorikasta päivää kesäkuussa 1903 Ruotsissa enkä koskaan unohda syvää liikutustani, kun silmät vettä valuen suutelin hänen kättään jäähyväisiksi ja hänkin kyynelsilmin antoi minulle viimeiset äidilliset neuvonsa: „seuratkaa aina totuutta, eläkää puhtaasti ja tehkää mitä Mestari käskää”. Hän istui sängyssään, vanha kreivitär, sillä hänen jalkansa oli sairas, päällään oli hänellä paljon käytetty yksinkertainen nuttu, silmillään vanhanaikuiset ympyriäiset silmälasit, sukankutimen oli hän laskenut käsistään jutellessaan kanssani. Aivan hän oli maalaismummon, tuommoisen vanhan, hyvän, kunnioitusta ja rakkautta herättävän maalaismummon näköinen. Kuinka vapaasti olin puhunut hänen kanssaan, kuinka hyvin hän ymmärsi kaikkia ajatuksia, epäilyksiä ja toivomuksia, mitä sielussani oli liikkunut! Kuinka taitavasti hän innostutti ja rohkaisi minua, kuinka kauniisti hän puhui tulevasta työstäni! Siunattu olkoon muistosi, jalo auttajani, sinä H. P. B:n likeinen opetuslapsi ja ystävä.

Olimme eräänä päivänä päivällisillä toisten vieraiden kanssa Ruotsin T. S:n ylisihteerin luona. Kun malja juotiin kreivitär Wachtmeisterin kunniaksi, hän kohotti lasinsa ja sanoi: „Kiitän teitä. Te puhutte kauniita sanoja työstäni teosofian hyväksi, puhutte uhrauksistani aatteen eduksi. En ansaitse kiitostanne. Tietäkää, että elämäni, jota vietän kokonaan teosofisen aatteen palveluksessa, on minulle suurinta onnea, jota en mihinkään vaihtaisi. Minulla on ollut kaikki, mitä tässä maailmassa kutsutaan onneksi: ylhäinen sukuperä, rikkaus, menestys, seurustelu maailman suurten kanssa, onnellinen avioliitto, hyvät lapset, kaikki, kaikki, ja kun tulin teosofiksi, käänsi maailma ensin minulle selkänsä, ylhäiset sulkivat ovensa, alhaiset eivät minua tunteneet. Mutta kun nyt oltuani parikymmentä vuotta teosofina, kuljettuani ympäri maailmaa koditonna, ainoastaan vieden ympäri Mestarin suloisen sanoman, kun nyt ajattelen menneisyyttäni, en vaihtaisi nykyisiä ilojani ja nykyisiä kärsimyksiäni mistään hinnasta menneisyyteni loistoon ja kunniaan. Se on minun, vanhan palvelijan, järkähtämätön kokemus.”

Kreivitär ei liiotellut. Hän oli omaa syntyään markiisitar de Bourbel ja oli syntynyt Firenzessä v. 1838. Hänen sukunsa oli Ranskan vanhimpia aatelissukuja, tunnettu aikakirjoissa jo v. 939 Normandiassa. Hän kasvatettiin alussa Italiassa, mutta kadotti vanhempansa sangen nuorena ja lähetettiin sitten Englantiin tätinsä Mrs Bulkley of Linden Hill, Berkshire, luo kasvatettavaksi. Siellä hän viipyikin vuoteen 1863, jolloin joutui naimisiin serkkunsa, ruotsalaisen kreivi Wachtmeisterin kanssa, joka silloin oli Ruotsinmaan lähettiläs Englannin hovissa. Kolme vuotta vietettiin tässä

hovissa, jonka jälkeen kreivi W. tuli lähettilääksi Tanskan hoviin, jossa kreivitär m. m. tuli hyväksi tuttavaksi prinsessa Dagmarin, sittemmin Venäjän keisarinnan, kanssa. Kaksi vuotta myöhemmin kreivi W. kutsuttiin ulkoasiainministeriksi Tukholmaan, jossa kreivitär Constance tuli „Ruotsin valtakunnan rouvaksi”. Hänen miehensä kuoli v. 1871. Tämän jälkeen kreivitär eli hiljaista maalaiselämää Wachtmeisterien tiluksella Ruotsissa, kasvattaen poikaansa. Muistona tältä ajalta oli hänellä matka Venäjän Pietarhoviin, jonne hänen entinen ystävänsä, silloinen keisarinna, hänet kutsui. Suomenkin rautateillä oltiin silloin erittäin kohteliaita kreivitärtä kohtaan, joka palasi keisarinnan luota.

Vuonna 1884 hän liittyi Mad. Blavatskyyn, löydettyään teosofiasta maailmankatsomuksen, joka kykeni selvittämään m. m. hänen omia alituisia kokemuksiaan selvänäköisyyden ja -kuuloisuuden alalta. Sen perästä hän pyhitti koko elämänsä ja kaikki tulonsa teosofialle. Ensin hän uskollisesti palveli ja hoiti Mad. Blavatskyä, sitten hän alituisesti kulki ympäri luennoimassa ja kirjallisuutta jakamassa, loosheja perustamassa ja herättämässä innostusta teosofiaan. Hän oli väsymätön työntekijä, luja ja järkähtämätön luonne. Kun Mad. Blavatsky pyysi häntä ottamaan päällensä koko huolen englantilaisesta teosofisesta kustannusliikkeestä ja sen veloista, suostui kreivitär empimättä, teki työtä ja ponnisti 8 vuotta ja jätti liikkeen sitten Annie Besantille ja Bertram Keightleyille, kassassa 25,000 mk.

Etenkin hän uhrasi paljon aikaa ja voimia Amerikan Yhdysvalloille. Vuosina 1894-1900 hän monta kertaa kulki Yhdysvallat ristiin rastiin. Indiassa hän myös teki työtä, Australiassa ja tietysti Euroopassa. Hän matkusti aina omalla kustannuksellaan, sillä hänen työnsä oli uranaukaisijan. Hän sanoikin minulle nimenomaan: „Jokainen teosofi, jolla on rahaa, on velvollinen käyttämään kaikki rahansa teosofian hyväksi. Tässä suhteessa ei anneta armoa.” Eikä meidän pidä ajatella, että kreivitär W. olisi ollut ylen rikas ja että hän olisi tuhlanut rahoja omaksi mukavuudekseen. Kaukana siitä! Hän eli yksinkertaisesti, niinkuin teosofin tulee, ei tuhlanut vaatteihin, ei asuntoon, ei ruokaan, vaan katsoi, että kaikki, mitä hänellä oli, oli annettu velaksi Mestarilta, jolle hänen lopulta oli tili tehtävä.

Hän oli harvinaisen rehellinen ja kaikessa hiljaisuudessaan suurenmoinen sielu. En koskaan nähnyt hänessä ylpeyttä – ja kun kaksi viikkoa on ihmisen kanssa aamusta iltaan ja puhuu kaikkia asioita, oppii totisesti häntä tuntemaan. Yhden ainoan kerran näin vanhan ylhäisen

maailmannaisen pilkistävän esille. Kysyin nimittäin leikilläni, ainoastaan nähdäkseni, minkä vaikutuksen kysymykseni tekisi: „Mutta sanokaa, kreivitär, oletteko te itse aivan vakuutettu siitä, ettei Mad. Blavatsky koskaan tehnyt mitään petosta?” Hän katsoi minuun kummastuneena ja hänen ilmeensä muuttui niin ylevän arvokkaaksi, että samassa silmänräpäyksessä häpesin pilantekoani. „Luuletteko te”, hän vastasi, „että minä olisin minuutiksikaan jäänyt Teosofiseen Seuraan, jos Mad. Blavatskyssa olisin huomannut pienintäkään vilppiä?” Muuta hän ei sanonut, mutta minulla oli ajatuksen aihetta kylliksi.

Semmoisia sieluja kaippaa maailma: jaloja, rehellisiä, uskollisia.

*

Kuten on säännöllisesti menetelty Tietäjän suhteen, tullaan ensikin vuonna lähettämään Tietäjän tammikuun numero viiden markan jälkivaatimuksella vanhoille tilaajille. Niille, jotka ovat tilanneet Salaisen Opin Tietäjän yhteydessä, lähetetään Tietäjän tammikuun numero kymmenen markan jälkivaatimuksella. Salaisen Opin toinen nide lähetetään sitten maksutta tilaajille toukokuun lopulla.

Ne tilaajat, jotka ystävällisesti tahtovat säästää toimituksen vaivoja ja menoja, pyydetään lähettämään tilausmaksunsa ennen tammikuun 7 päivää, mieluummin jo tänä vuonna. Se, jolle 10 markan jälkivaatimus tammikuussa olisi vaikea lunastaa, voi lähettää 5 mk. nyt ja sitten saada Tietäjän 5 mkn jälkivaatimuksella. Kuten kaikki ymmärtävät, ovat Salaisen Opin viimevuotiset tilaajat sidotut lunastamaan teosta edelleen – mikä ei liene kenellekään vastenmielistä!

Puhun näistä asioista uudestaan joulukuun numerossa.

Joulukuu, 397-402

Taas saapuu joulu, kristikunnan suuri juhla, jolloin kristikunta aivan kuin lähestyy hengessään hetkeksi sitä vapahtajaa, sitä Mestaria, jonka muistoksi ja kunniaksi se juhlansa viettää. Jouluna on todella kuin henkinen virtaus kulkisi huminana läpi kristikunnan. Monet, monet tämän tuntevat mielensä ylennyksenä: joilla on silmät nähdä ja korvat kuulla, voivat katseellaan seurata taivaallisten enkelijoukkojen laskeutumista maanpiiriä lähemmäksi ja kuulla heidän autuaallista lauluaan rauhan kunniaksi. Tosin sanoen: eräät deevat, jotka tavallisissa oloissa pysyttelevät

älytasolla – „jumalien maassa“, – saattavat jouluyönä ja joulun aikaan laskeutua astralitasolle sen ylevän hartaudentunteen takia, mikä kristikunnassa silloin vallitsee ja joka vuosisatojen kuluessa aina samana vuodenaikana on uudistunut. Meidän materialistisina päivinä tämä tunne kyllä monesta on häipynyt – heidän omaksi vahingokseen. Sillä tuommoisena aikana, jolloin on totuttu viivähtämään yhteisessä pyhässä ja samalla iloisessa tunnelmassa, on helpompi kuin muulloin joutua kosketukseen näkymättömän maailman kanssa. Kun taivas laskeutuu meitä lähemmäksi, on meidän helpompi siihen nousta. Joulun on kaikille suosiollinen aika – kiirekin saa jouluna rauhallisemman ja ystävällisemmän leiman, – mutta rukoukselle ja mietiskelijälle se on pyhä hetki. Enkä minä puhu „oikeauskoisena“, vaan mystikkona.

Jouluna 1893 kävin ensimmäisen ja toistaiseksi ainoan kerran Herran ehtoollisella. Olin juuri päässyt ripille ja uskoin vahvasti Kristuksen lunastukseen ja hänen kärsimyksensä ristinpuulla. Uskoin, että tämän uskonin piti olla elämäni a ja o ja että silloin olin autuas ja hyvä ja täydellinen. Olin kyllä hieman levoton yhdestä seikasta, siitä nimittäin, että tiesin, etten ollut hyvä, täydellinen ja autuas. Mutta otaksuin sen riippuvan uskonin puutteellisuudesta ja lohdutin itseäni sillä, että kunhan tässä nyt oikein pääsen uskoon kiinni, niin sitten . . .

Urkujen mahtava soitto taukosi, kirkossa kuului vain hiljaisia nyyhkytyksiä. Liikutuksen vallassa seurasin toisia alttarille. Laskeuduin polvilleni oudon tunnelman valtaamana. Katsettani kohtasi komea alttaritaulu, joka esitti Kristuksen ottamista alas ristinpuulta ja josta en koskaan ollut pitänyt, mutta taulu peittyi kuin sumuun enkä siihen huomiotani kiinnittänyt. Papit, jotka ehtoollista jakoivat, sanelivat jotakin ja tarjosivat jotakin – minäkin sain osani, – urut taas hiljaa soivat, mutta minun huomioni oli poissa tästä maailmasta. Silmäni tähtäsivät ylöspäin sitä pilveä kohti, joka peitti alttaritaulun. Äkkiä pilvi repesikin, se aivan kuin aukeni ja sen lomasta näin – niin, kuinka osaan selittää, mitä näin? „Jeesus Kristus“, kuiskasi silloin sydämeni. Näin ihmisen kasvot, Mestarin kasvot, loistavat, ihanat, jumalalliset, näin myös puolet hänen vartaloon. Ei se ollut näköhäiriö eikä kuva, vaan elävä olento, jonka syvät ja lempeät silmät katsoivat suoraan minuun. Ei hän mitään sanonut, hän katseli vain. Mutta hänen katseessaan oli semmoinen voima, että minä, joka olin aivan kuin kadottanut itseni tunnelman valtaan, aloin toipua ja tulla yhä tietoisemmaksi ja tietoisemmaksi itsestäni – vaikken vanhasta, vaan

jostakin uudesta itsestä. Suomukset putosivat silmiltäni. Mestarin katseessa oli niin läpätunkeva tieto, että minäkin aloin nähdä totuuden. Ja hänen majesteettinsa oli niin ylivuotava, että minäkin sain siitä osan.

Minkä totuuden sitten näin? Näin ja tunsin ja tiesin, että uskonto ei ollut siinä, että uskoin olevani pelastettu ja täydellinen, vaan siinä, että todenteolla pyrin täydellisyyttä kohti. Kuinka selittäisin? Minun ei tullut uskoa, että olin hyvä, vaan minun piti todella olla hyvä. Koko elämä oli siinä. Se oli elämän tärkein kysymys. „Tästä lähtien minä olen hyvä, voitan itseni, en pahastu, en suutu, en hermostu. Olen aina iloinen ja palvelevainen ja auttavainen.” Näin sillä hetkellä tiesin, että elämä oli ja että sen piti olla.

Kun sitten nousin ja läksin kotiin, tuntui aivan kuin olisin kantanut Kristuksen kuvan sydämessäni. Tiesin, kuka hän oli. Pidin häntä tietysti jumalana, mutta tiesin, että hän oli täydellinen ja hyvä ja että hän sanoi minulle: „seuraa minua ja ole sinäkin täydellinen, niinkuin taivaallinen isäsi on täydellinen.” Kaikki teologiset kysymykset olivat minulle tietysti vielä hämäriä, mutta uskonnon käytöllinen puoli oli tullut ratkaistuksi. Minulle personallisesti ei ollut muu tarpeen kuin seurata Mestarin jälkiä. Kun sen tein, oli kaikki hyvin. En tarvinnut mistään olla levoton enkä epä tietoinen . . .

Tuo joulukuun 1893 oli käännekohta elämässäni. Jo tammikuussa 1894 sain käsiini teosofisen kirjan. Sen perästä olen joka joulukuun muistellut varhaisen nuoruuteni kokemusta ja kiitollisena ja iloisena ajatellut, että ilman sitä en varmaan heti olisi älyntynyt omaksua teosofian sanomaa.

*

Leo Tolstoi-vainajasta ja hänen viime hetkistään ovat kaikki maailman lehdet ja aikakauskirjat nykyään katsoneet velvollisuudekseen puhua niin kauniisti ja niin laajasti, että todella ovat vapauttaneet „Tietäjän” siitä tehtävästä. Emme tahdo lisätä tätä sanatulvaa yhä uusilla korusanoilla. Jos pidettäisiin yhtä paljon melua Tolstoin opista kuin hänen personastaan, jos yhtä suurella uteliaisuudella pohdittaisiin ja tutkittaisiin sitä kuin nyt häntä itseään arvostellaan ja kiitellään, silloin varmaan Tolstoi enemmän iloitsisi tuonpuoleisessa maailmassa ja ihmiskunnalle koituisi siitä enemmän hyötyä.

Tahdon viivähtää vain yhdessä asiassa. Tolstoita on nimitetty milloin pakanaksi, milloin kristityksi. Kirkko julisti hänet pannaan, itse hän piti

itseään todellisena kristittynä, ihmisenä, joka ymmärsi Kristuksen opin. Kumpi on nyt oikeassa? Kirkko, joka opettaa kaikenlaisia vaikeatajuisia ja salaperäisiä opinkappaleita, vaiko Tolstoi, jonka mukaan kristinoppi vain on uusi siveysoppi?

Emme osaa lainkaan ratkaista tätä kysymystä, ellemme ymmärrä, että Kristuksesta itsestään, hänen personastaan ja hänen työstään on lähtenyt erilaisia henkisiä virtauksia. Tai ehkä paremmin sanoen: että henkinen virtaus, joka hänestä lähti, on pukeutunut eri muotoihin, riippuen siitä, millä tasolla virtauksen painopiste on. Ja koska alempi maailma on kolminainen – fyysillis-astralis-mentaalinen, – voimme huomata kolme eri suuntaa Kristuksen inspiratsioonissa. Nämä suunnat eivät ole vain kuviteltuja, vaan vankkoja historiallisia tosiasioita.

Ensimmäinen – fyysillinen – virtaus ilmenee vanhimmassa Jerusalemin seurakunnassa, toinen – astralinen – Paavalin toiminnassa ja kirkossa yleensä, kolmas – mentaalinen gnostilaisuudessa.

Ensimmäisen tunnusmerkki oli ankara siveellinen elämä: Jeesus oli näyttänyt ja opettanut, millä tavalla ihmisten tulisi elää. Jerusalemilaisen seurakunnan toivo oli, että Kristus pian tulisi takaisin.

Toisen, paavalilaisen seurakunnan tunnusmerkki oli voimakas usko: usko Kristus-ihanteeseen, mystilliseen Kristukseen, joka ihmisessä syntyen nostaa ihmisen synnistä ja pahasta. Tästä muodostui myöhemmin kirkon usko ulkonaiseen vapahtajaan.

Kolmannen, gnostilaisen kristikunnan, tunnusmerkki oli tieto ja rakkaus; he pyrkivät Kristuksen välittömiksi opetuslapsiksi ja totuuden yksilökohtaiseen tietoon ja ymmärsivät, että rakkaus on tie, joka tietoon vie.

Apostoleista Pietari edustaa ensimmäistä, Paavali toista ja Johannes kolmatta suuntaa. Kaikki ovat kristityitä, kaikki ovat „oikeassa”, ihminen voi alottaa joko teolla, uskolla tai rakkaudella – kaikki kolme vievät hengen elämään. Ja tietysti toinen ei ole ilman toista. Johonkin määrin kaikki sekottuvat toisiinsa, vaikka yksi aina on etualalla.

Jos nyt ajattelemme Leo Tolstoita, voiko sanoa, ettei hän olisi ollut kristitty? Eikö päinvastoin Tolstoi aivan selvästi edusta pietarilaista Kristus-inspirationia? Epäilemättä. Tekisipä mieli lisätä, että Tolstoi oli varmaan itse kotoisin Jerusalemin seurakunnasta, joka eli siirtolan tapaan, omaisuus yhteisenä, käsillä työtä tehden. Niin vakavasti ja lujasti hän on uskonut juuri tähän kristinuskon muotoon!

Nykyajan kirkot ja lahkot edustavat paavalilaista Kristus-inspiratsionia. Ei niitäkään voi tuomita epäkristillisiksi. Ne edustavat vain huonosti omaa virtaustaan, mikäli uskovat ulkonaiseen vapahtajaan sisällisen asemesta. Mutta kun julistavat Tolstoin antikristilliseksi, erehtyvät suuresti. Samaten iskevät kiveen, kun kutsuvat teosofista liikettä antikristuksen liikkeeksi, sillä teosofinen liike edustaa meidän päivinämme gnostilaista Kristus-inspiratsionia.

*

Ensi numerolla alkaa Tietäjän seitsemäs vuosikerta! Lapsi on vuosi vuodelta kasvanut rakkaammaksi Suomen kansalle. Vaikkeivät kaikki vielä osaisi „lukea historiaa” niin syvältä, että näkisivät, mikä on „Tietäjän” tarkoitus, on kansamme kuitenkin ymmärtänyt, että tälläkin pienellä aikakauskirjalla on sanansa sanottavana, että senkin ääntä on kuultava nykyajan kielten sekotuksessa. Toimituksesta on ainakin tuntunut niinkuin lukijakunnan ja sen väli olisi hyvä. Kun minä kirjoitan näitä pätkiäni, olen aivan kuin ystävien ympäröimä, joille uskallan puhua suoraan, mitä sydämessäni ajattelen pelkäämättä, että tulisin väärinkäsitettyksi. Ohjelmamme ensi vuonna tuleekin pysymään samanlaisena kuin tähän saakka. Sitä vain olen suunnitellut, että toimittajana kirjottaisin en ainoastaan näitä pätkiä, mutta pitempiäkin artikkeleita. Tästä tarkemmin tammikuun numerossa.

Kun nyt toivotan jokaiselle lukijalle onnellista joulua, lausun samalla: iloisein näkemiin taas tammikuussa!

Kuten liitelehdestä näkyy, lähetetään taas „Tietäjän” tammikuun numero vanhoille tilaajojille 5 markan jälkivaatimuksella.

*

Helsingin teosofit muistanevat, että viime keväänä koottiin rahaa ilmaiseksi levitettävää lentolehtä varten. Tuuma aiheutui siitä, että hyökkäykset teosofiaa ja H. P. Blavatskya vastaan kirjoissa ja sanomalehdissä tuntuivat vaativan jotain vastalausetta. Rahankeräys tuotti Smk. 410:–, joka summa jätettiin minun huostaani. Asiaa harkittuani kaikilta puolilta tulin siihen johtopäätökseen, että parempi kuin suorastaan vastata hyökkäykseen olisi levittää tietoa teosofiasta yleensä ja teosofisesta kirjallisuudesta. Tämän päätöksen mukaisesti laadin lentolehden, jota on

levitetty Uuden Suomettaren kanssa ja josta kappale tämän Tietäjän numeron mukana on lähetetty joka tilaajalle. Vaikuttakoon nyt tämä lentolehti hyvää teosofian puolesta!

Sen varalle, että looshit tai yksityiset tahtoisivat sitä levittää, olemme säästäneet jonkun määrän ja myymme seuraavilla hinnoilla: sata kappaletta Smk. 10:–, viisisataa kpl. Smk. 35:–, tuhat kpl. Smk. 50:–.

*

Uudet kirjamme ovat nyt valmistuneet:

Teosofia ja H. P. Blavatsky, kirj. muutamat suomalaiset teosofit. Hinta Smk. 2:25, sid. 3:25.

Uusi elämänyymmärrys, kirj. Prentice Mulford, suomennos. Hinta Smk. 1:75, sid. 2:75.

Joulu, kirj. R. Steiner. Hinta 40 p.

Kukaan ei kadu, joka ne hankkii! Ensimmäinen vastaa m. m. seikkaperäisesti Mad. Blavatskya vastaan tehtyihin hyökkäyksiin.

*

Haaveilija, kertomus kirj. Pekka Ervast, jota kirjaa on myyty alennetulla hinnalla, on nyt ottanut takaisin alkuperäisen hintansa ja maksaa Smk. 3:50, sid. 5:–.

*

Joulualennus kirjoja ostettaessa on viime vuosina myönnetty Tietäjän lukijoille. Niin nytkin. Joka lähettää Teos. Kustannusliikkeelle Smk. 20:–, hän saa valita kirjoja 30 markan edestä. Tämä alennus koskee kaikkia kustantamiamme kirjoja, paitsi vast'ikään ilmestyneitä joulukirjoja, ja alennus lasketaan alkuperäisistä bruttohinoista. Ostaja saa kyllä lähettäessään 20 mk. pyytää itselleen uudetkin kirjat, mutta niistä lasketaan määrätty hinta ilman alennusta – jälellä olevalla summalla hän saa toisia kirjoja 33 $\frac{1}{3}$ % alennuksella.

Huom. Tämä joulu-alennus on voimassa tammikuun 1 päivään 1911.

Huom. Ainoastaan käteisellä ja suoraan meiltä tilattaessa.

Huom. Amerikkalaisille ostajille alennus kestää tammikuun 15 p:ään 1911, mutta heille tulee postiraha lisää, joka tekee 10 % kirjojen bruttohinnasta.

Paitsi tätä alennusta myöntää Kustannusliike vielä seuraavan joululahjan Tietäjän lukijoille:

Zanoni, romaani kirj. E. Bulwer, myydään joulunaikana Smk. 2:40.

Tämä hinta Zanonilla on voimassa myös 20 markan joulualennuksessa.